

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Fiume.

Budapest, szeptember 24.

A magyar közgazdasági politikának egyik legnagyobb feladata a közel jövőben — amint már ezen a helyen többször kimutattuk — a kiviteli kereskedelem fejlesztése, és pedig a Fiumén át való tengeri forgalom hatalmas szervezése útján. Ez a feladat valósággal égetően sürgős azóta, hogy az önálló vámterület az elméleti szuppozíciók rendjéből a reális valószínűségek sorába lépett. Erre a valószínűségekre fel kell készülnünk akkor is, ha nem óhajtjuk, sőt — bármilyen paradoxonnak látszik — akkor is, ha nem hiszünk benne. Fel kell készülnünk egyszerűen azért, mert Ausztria készülődik reá. Amint Ausztria mindent elkövet már most arra, hogy a triesti kikötő nagyarányú kiépítése által és a kiviteli kereskedelem kifejtése által a lehető legteljesebb mértékben függetlenítse a maga gazdasági életét a mienktől, az önfenntartás ösztöne parancsolja nekünk, hogy hasonlóképpen cselekedjünk.

Ezekre az igazságokra reámutatott a fiumei kereskedelmi és iparkamara abban a memorandumában, amelyet jó néhány hónappal ezelőtt terjesztett föl a kereskedelemügyi miniszterhez, s amelyben a fiumei kikötő építésének haladéktalan és nagyarányú folytatását, s ezzel együtt, mint a tengeren való kivitel emelésének elengedhetetlen eszközét, a budapest-fiumei vasúti vonalba beágazó legfőbb magánvasutak tarifajogának megszerzését javasolja. A fiumei kamarának ezt a javaslatát mi — és velünk együtt a sajtó jelentékeny része — melegen támogattuk, mint az első lépést arra, hogy Ausztriával szemben való gazdasági inferioritásunkból minden eshetőségre megszabaduljunk. A memorandum sokáig hevert a kereskedelemügyi minisztérium valamelyik szakosztályában elintézetlenül, de végre néhány héttel ezelőtt leérkezett a minisztérium válasza a kamarához, amely legutóbbi teljes ülésén foglalkozott a miniszteri válaszzal. A kamarában meglehetősen le-

hangoltságot okozott az emlékirat sorsa, amely hasonló a legtöbb ilyenféle emlékirat sorsához. Általánosságban helyesli a kamara javaslatát, de a részletekben nem fogadja el. Az egyetlen argumentum ellene az, hogy nincs pénz. Egy szóval, a régi blanketta.

A kamara elhatározta, hogy a rosszul informált minisztertől appellál a jobban informált miniszterhez. És mi ezennel csatlakozunk ehhez az appellációhoz. A tengeri kereskedelem fejlesztése nem olyan kérdés, amelyen a sablonos könnyűséggel átsiklani szabad. Elég fontos ez a kérdés arra, hogy a szakosztályi elintézés felületessége helyett maguk a legilletékesebb faktorok foglalkozzanak vele.

Egyes reszortfőnökök kényelmének nem lehet feláldozni nagy gazdasági és politikai érdekeket. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter az az ember, aki mélyére néz ennek a dolognak is, mihelyt módjában lesz. A miniszter — amint Fiumében elterjedt hírek nyomán értesülünk — a jövő hónap dereka táján meglátogatja a magyar kikötővárost. Ennek az utjának, egyéb hasznos eredmények mellett, reméljük, a következménye is meglesz, hogy gyökeres változás fog beállni a fiumei ügyek központi kezelésében. És ennek egyik első gyümölcse az lesz, hogy a fiumei kamara memorandum a megérdemelt jobb sorsban fog részesülni.

Hogy a memorandum mostani elintézése milyen visszatetszést szült odalenn, azt élénken tükrözi vissza az alábbi levél, amelyet a magyar kikötőváros viszonyaival alaposan ismerős férfitól kaptunk:

Fiume, szeptember 24.

A napokban tartotta meg a fiumei kereskedelmi és iparkamara a nyári szünet után első teljes ülést. Az ülés első és főtárgya a kereskedelmi miniszter válaszában ismertetése volt, melyet a kamarának a kiviteli kereskedelem fejlesztése ügyében hónapokkal ezelőtt felterjesztett emlékiratára küldött. Az elintézés, mondjuk meg őszintén, hasonlóan sok más fontos ügy el-

intézéséhez, hosszadalmas körmondatokból áll, melyeknek rendeltetése a dolog érdemét és lényegét eldiskurálni.

Mi, akik a szóban forgó ügyet alaposan ismerjük, az elintézésnek ezen a módján annál inkább csodálkozunk, mivel nem kisebb dologról volt szó, mint a magyar kiviteli kereskedelem emeléséről és különösen a Fiumén át a jövőben irányítandó kereskedelmi forgalom fejlesztéséről. Igaz ugyan, hogy ez az akció bizonyos anyagi terheket ró az államra és részben a magyar királyi államvasutakra, de szabad-e és lehet-e az államnak az anyagi áldozatok alól (különösen midőn ezek aránylag csekélyek) kivonnia magát, akkor, amikor másrészt a javaslatba hozott intézkedéseket helyeseknek és üdvösöknek a minisztérium is elismeri? Nem-e azt a törekvését látjuk az összes modern államok kormányainak, hogy nagyszabású és roppant áldozatokat igénylő alkotások segítségével iparkodnak a biztos magánvállalkozásnak reális alapját megteremtíteni? Nem észlelhetjük-e nap-nap után azt az üzleti pangást és már-már válságzerű elakadást egész építési iparunknak, mely egész gazdasági életünkre rombolólag hat vissza?

A fiumei kamarának emlékirata céltudatosan fejt ki azt, hogy kiviteli kereskedelmünk lehetőségére úgy legyen megalkotva, hogy jövőben, ha netalán bekövetkeznék Ausztriával való gazdasági szakadásunk, meg tudjunk állni a saját lábunkon és ne kelljen annak represszáliától tartanunk; ez azonban csakis úgy lenne elérhető, ha a fiumei kikötő, mint országunknak egyetlen teljesen független érintkezési pontja a külvilággal úgy volna kiképezve és ezzel kapcsolatosan az e tekintetben még tökéletlen vasúti tarifapolitika helyesen úgy szervezhető, hogy az országos kiviteli kereskedelemnek Fiumén át való biztos lebonyolítására teljes megnyugvással számíthatnánk. És itt jól vigyázzunk! Ne téveszszük össze a politikai kérdést a gazdasággal. Ne igyekezzünk közjogi kérdést látni ott, ahol anyagi kérdésről van szó. Nem az itt a kérdés, vajjon az a fiumei patricius zugolódik-e és miben van vagy nincs igazsága? Itt tényekről van szó; arról, hogy a fiumei kikötő a mi tervbe vett és szükséges kereskedelmünk számára kicsiny és annak igényeit kielégíteni nem képes, mert tökéletlen. Szó van a vasúti tarifapolitikáról és annak során egy vicinális vasútról a „Fehér-Tolnamegyeiről”. Ez a vasút legjobb árpaternővidékünket szeli át, és az árpa, mely összes gabonanemünk közül a fő kiviteli cikk külföldre, nem képes, dacára a leg-rövidebb vasúti összeköttetésnek Fiuméba jönni.

T A R C A.

Nászutazás.

A szerelem édes, lány ölében
Ringatózik a költők királya:
Napos tavasz nyílik lángszemében,
Rózsalevél borúl homlokára.
Száz mennyország az ő birodalma:
Két karjában átölelve tartja.

Kedvesének selymes haja szála
Játszva leng a húrokon keresztül,
Dalt búvól ki rezgető varázsa
S lantja legszebb csókzenéje zendül.
Ezer virág fakad a nyomába,
A madár is csokolódik rája.

„Ugy szeretlek, álmaim tündére,
Szívem üdve, lelkem égi szárnya!
Esküszöm a keblem szent tüzére:
Életemnek nincs már semmi vágya!
Nap se lennék a csillagos égen,
Betöltöttem minden reménységem!

Kopogtatnak . . . káprázatos fényben
A szabadság istennője lép be . . .
Tépett zászlót lenget a kezében
S úgy áll oda a költő elébe:
„Nem szeretsz már, dalnokom, Petőfi?
Óltáromat szerelmed ledönti?”

Minden köve sír, zokog örökké . . .
Friss koszorút régen tűztél rája!
Vagy szivedben nem terem már többé,
Lehullott a szabadság virága?
Lantod most is csak szerelmed súgja,
Elszakadt tán a szabadság húrja?”

„Te mondd ezt, keblem istensége!
Én imádozt, én legszentebb múzsám!
Húromon ha szent lángod nem égne:
Hitvány lantom darabokra zúznám!
Kiszakítánám a szívem is nyomba,
A sarkammal tipornám a porba!

Két oltára van az én szívemnek:
Szabadság és szerelem oltára!
Az egyikre könnye hull szememnek,
A másikra tarka szivárványa.
Egy szárnyammal kedvesem öleltem,
A másikkal hozzád szállt a lelkem.”

„Ne mondd tovább! Hallod-e, a szívem
Fájdalmába mily nagyokat dobban!
Két istennőt nem szerethetsz híven!
Azt akarom: engem szeress jobban!
Csakhogy látlak, drága vőlegényem!
Hamvaiból újra kél reményem.

Vártalak már évszázadok óta,
Csak te, csak te tudsz szeretni engem!
Századoknak voltam bujdosója,
Mig sugaras ösvényedre leltem.
Homlokodról tépd le azt a rózsát!
Rá leheltem ajkam minden csókját!

Jer karomba! Elviszlek magammal
A dicsőség piros mezejére:
Holt testeken hol szilaj ním nyargal
S patakokban foly a hősök vére.
Lantodat most, nesze! karddal pengesd,
Hogy a földet, az eget megrengesd!”

„Megyek, megyek, hazám bujdosója!
Magas lelkem magadhoz igézted!
Tied vagyok, népek megváltója!
Szerelmemet feláldozom érted!
Csak neked zeng, csak rólad zeng lantom
A világot zászlód alá hajtom!”

S a szabadság boldog istennője
Csókot nyom a költő homlokára . . .
Babérendők hajlongnak előtte,
Hogy fölveszi ölöl karjába.
És repülnek a zúgó viharban:
Hős Petőfi hősi lantja harsan.

Minden esőkre, minden hűzrengésre
Félistenek, honvédek születnek!
Cséngő kardjuk, szuronyok hegyére
Láncotördelő mennykővet lövelnek.
Vulkánt dobna ágyuk torkába . . .
Kivirít a csaták vírvirága.

Hegyen, völgyön, sziklabércnek ormán
Harcú tűz ég lángolva, lobogva . . .
Hős Petőfi lantja, mint az orkán,
Egyre jobban zúg-búg ittásodva.
Meglengeti a lobogó zásznát,
A szabadság vérmosta oltárát.

mert magas a vicinális árudíjszabása. Ugyanezak ez a vasut, mely Dunaadonytól átrakódó állomással, Pakson pedig rendszeres kikötővel bír, a Közép-Dunát kapcsolja össze a flumi vasuti vonallal, tehát Fiumével is, és mégis a Dunáról átrakódás utján Fiuméba való szállítás lehetetlen. Miért? Ismét csak azért, mivel a vicinálisnak képtelenül magas a díjszabása. A kamarai emlékirat mindent behatóan tárgyalja és kifejti annak szükségességét, hogy az államvasut szerezze meg magának a vicinális vasuton a díjszabási jogot és megjelölje a jog megszerzésének módját is, t. i. e vasut bérbevételét, mely, noha talán némi kockázattal jár, de a kormány részéről semmi nagyobb anyagi áldozatot nem igényel.

Nos hát, oldjuk meg ezeket a konkrét gazdasági feladatokat és biztosra vehetjük, hogy ezzel a flumi politikai kérdés megoldásában is nagy lépést tettünk előre. Mert a gazdasági fejlődés anyagi jólétet fog eredményezni és ez lényegesen enyhíteni lesz hivatva azt a politikai ellentétet, melyet a gazdasági és anyagi helyzet rosszabbodása miatt beállott elkeseredés segített nagyra nőni.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Mint bécsi tudósítónk táviratozza, Szell Kálmán miniszterelnök dr. Hazay miniszteri titkár kíséretében ma odaérkezett.

Protestáns gyámintézet. Szarvasról telegrafálják: Az egyetemes protestáns gyámintézet ma délelőtt tartotta közgyűlését. A közgyűlést báró Radvánszky koronaőr helyett Ihász Lajos elnök nyitotta meg, mire Baltik püspök felolvasta jelentését. Abban mély fájdalommal emlékeztek meg Radvánszky János és Radó Kálmán elhunytáról, kiknek emléket jegyzőkönyvbe foglalják. Lauko Vilmos kecskeméti esperes jelentést tett a kerület gyámintézetéről és arról, hogy 42 szegény egyház szorul segélyre. Döbben banket volt, melyen Zsilinszky államtitkár a királyt élteite. Délután 5 órakor a Luther társaság tartotta közgyűlését.

Néppárti népgyűlések. A néppárt tegnap vasárnap két közönségen tartott népgyűlést; az egyiket Rukovics István országgyűlési képviselő elnöklötte alatt Jászóvárosánál, hol Farkas József országgyűlési képviselő beszélt a kiszáradt helyzetéről; — a másikat Zichy Aladár képviselő elnöklötte alatt Morva-Szt.-Jánoson, melyen Kubina József képviselő a néppárt parlamenten működését vázolta. Azonkívül az előző néppárti népgyűlések határozataival megegyezően beszéltek mindkét helyen az egyházi politikai kérdésekről és a néppárti közgazdasági programjáról.

Az országgyűlési függetlenségi párt e hó 27-ikén szerdán tartja előre jelzett értekezletét, ezuttal már az új klubhelyiségben, (Józsefkört 31. b.) ahol a réginel sokkal kényelmesebb helyiségek állnak a tagok rendelkezésére.

Istennője a dal viharában
Borostyánt fon dicsfényes fejére,
Boldogsága gyönyörmámorában
Csókot hullat minden levelére.
Főleikázik a csaták villáma:
A dalnokot lángszívén találja.

S lehanyatlak a borostyános feje
Kedvesének jajongó keblére...
Megreszket a lobogó is bele,
Hogy rá fröccsen kibugyanó vére.
Futó sereg a vére hullása,
Naplemente a szeme hunyása.

„Ébredj! Ébredj! Romba dől oltárom!
Látom is már szent köve omlását!
De rövid volt ez a boldog álom!
De rám szötte a búbanat fátylát!
Ébredj, ébredj, drága vőlegényem!
Násznyoszolyám koporsód ne legyen!

És ragadja erdők rejtekébe,
Lombos fáknak sűrű sátorába...
Mossa sebért hús patak vizébe,
Hullva hulló könnye záporába.
Bekötözi iratos reményével:
A sazuadság téptet levelével.

... Fölsír a lant... szakadozik húrja...
„Óh, szabadság!...“ utolsó zengése.
Tört lantjával fölrágadja újra
S holt kedvesét vízsi föl az égbe.
Eltemeti csillagkoporsóba...
Nevét ma is sóhajtja a rózsá.

Pósa Lajos.

Igló vasárnapja.

Igló, szeptember 24.

Igló királyi korona- és bányaváros ma kettős ünnepnek volt színhelye: ma nyitották meg az új magyar királyi faipari szakiskolát és ma ment végbe a Kassa-Oderbergi Vasut nevelő és tápintézetének felavatása. A városra és környékére nézve már magában is messze kiható ünnepségnak fényét és jelentőségét különösen emelte Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter jelenléte, aki ezzel mintegy dokumentálni akarta, mily nagy fontosságot tulajdonít az új intézményeknek. A miniszter tegnap este nyolc órakor indult el Budapestről a kassai rendes személyvonattal. Kíséretében voltak: Ludvigh Gyula főrendiházi tag, a magyar királyi államvasutak elnökgazdátja, Vesztér Imre, országgyűlési képviselő, Sztéryny József, miniszteri tanácsos, Vértessy Kálmán, osztálytanácsos és Hollán Sándor, miniszteri titkár. Kassáról a miniszter különvonaton folytatta útját Iglóra, ahova reggeli 9 órakor érkezett meg a társaság. A pályaudvaron zuhogó esőben nagy, előkelő közönség várt a miniszterre, amelynek sorában ott voltak: Csáky Zeno gróf főispán, Falk Miksa, Münnich Aurél, Ráth Péter, Farbak István, Csáky Lajos gróf, Engelmayr József és Arányi Miksa, országgyűlési képviselők, Raisz Aladár alispán, Münnich Kálmán bányagazdát, továbbá a Kassa-Oderbergi Vasut részéről az elnökön és vezérigazgatón kívül Loisch Ede igazgatósági elnök és Kármán Lajos felügyelő-bizottsági tag. Ott voltak továbbá a városi hatóságok fejei Folgens Kornél polgármester vezetése alatt, aki a város nevében meleg szavakban üdvözölte a minisztert.

Hegedüs Sándor miniszter válaszul, örömeinek adott kifejezést a felelt, hogy részt vehet a mai nap ünnepeiben és ez az öröme annál nagyobb, minél többször van alkalma azokkal a tényezőkkel érintkezni, amelyek a nemzet kulturális érdekének fejlesztésére hivatják, annál nagyobb erőt nyer hivatásának betöltésére. A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a miniszter kíséretével Münnich Aurél országgyűlési képviselő lakására hajtatott, ahol a képviselő neje fogadta nagy szeretettelátással a társaságot.

Itt fogadta a miniszter délelőtti 10 órakor a küldöttségeket, még pedig: a róm. kath. egyház, az ág. hitv. ev. egyház, az izraelita hitközség küldöttségét, a közös hadsereg és honvédség tiszti karát, Szepes vármegye törvényhatóságát, Igló város tanácsát és képviselőtestületét, az iglói m. kir. állami hivatalok és intézetek tisztviselőit. Majd tisztelgtek a kassa-oderbergi vasut igazgatósága és tiszti kara Ráth Péter vezérigazgató vezetése alatt, az iglói m. kir. állami faipari szakiskola felügyelő bizottsága, az iparügyi elöljárósága és az iglói iparos és kereskedő ifjak önképző egyesületének választmánya, a Kárpát-Egyesület küldöttsége, Merény bányaváros küldöttsége és végül a Hernádvölgyi Vasmű Ipar-Részvénytársaság küldöttei.

A küldöttségeket a miniszter a legnagyobb szívélyességgel fogadta és mindnyájukhoz néhány buzdító szót intézett. Különösen nagy hatást keltett a miniszternek Szepes megye törvényhatóságának küldöttségéhez intézett beszéde, amelyben rámutatott Szepes megye gazdasági feladataira. A miniszter a maga részéről megígérte, hogy minden erejéből támogatni fogja az életre való törekvéseket. Nagy lelkesedéssel fogadták továbbá a miniszter választását Merény város küldöttei, akiknek a miniszter kijelentette, hogy tekintettel a községet legutóbb ért tűzvészre, államköltségen szövő- és kötőtanfolyamot fog ott létesíteni.

(Az új ipariskola.)

A küldöttségek fogadása után az állami faipari szakiskolába ment a miniszter, ahol fogadására már nagy közönség gyűlt egybe. Itt Matuska Péter, Smialowszky Valér és Beöthy Algernon orsz. képviselők is csatlakoztak az ünneplőkhöz. Folgens Kornél polgármester beszédével kezdődött az ünnepély, aki rövid visszapiantást vetve az intézet keletkezésének történetére, lelkes szavak kíséretében átadta az épületet a kormánynak. Utána:

Münnich Kálmán bányagazdát, a felügyelő-bizottság elnöke tartott hosszabb beszédet, amelyben utalt a régi szepesi lakoságnak a bányászat terén kifejtett kiváló tevékenységére, majd hálás szavakban emlékezett meg a kormánynak a faipar-iskola létesítése által szerzett érdemeiről.

Azután Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter mondotta el nagyszabású felavató beszédét.

Köszönetet mondott az iskola létesítőinek, akik intencióit megértették és támogatják, aztán így folytatta: Iparunk fejlesztése tekintetében a nagyszabású beszédekénél, programoknál többet ér egy-egy intézet, amely annak egyes ágait gyakorlatilag valószínűsíti meg.

Ha kegyesek voltak eddigi működésüket figyelemmel kíséreni, észrevehették, hogy tölem nagy szavakat nem hallottak; hanem tettem ott, ahol tenem lehetett, (Élénk tetszés és éljenzés.) Ez képezi programomat e nercben és ez fogja képezni ezéaz

működésem alatt. (Élénk helyeslés.) Az ipart nagy, theoretice kidolgozott program alapján fejleszteni nem lehet. (Ugy van.) Kétféle dolog volna a mesterséges támogatásra és a mesterséges fejlesztésre való törekvés; nézetem szerint az iparban éppugy, mint mindenben e világban, a történelmi fejlődésre kell figyelemmel lenni. Hogy tisztán Szepes megyére szorítkozzam, a régi szövészet, vasipar és faipar fejlesztése az, ami nézetem szerint a legindikáltabb és a legfőbb kötelessége minden tényezőnek, így, azt hiszem, helyes uton járunk, midőn régi nyomokon haladva, azonban az új tényezőket beillesztve az új viszonyokba, iparkodunk a szövészetet, a vas- és faipart fejleszteni. (Helyeslés.) ennek egyik, még pedig rendben hatalmas tényezője lesz ez az intézet, amelyet ma avatunk fel, annyival is inkább, mert itt nemcsak az anyag van meg hanem megvannak hozzá a szokások is és nem kell egyéb, mint az újabb gyakorlati és tudományos eredmények által előmozdítani a fejlődést, az izlést, a képességet, hogy így az intézeti növényedek az élet újabb követelményeinek a régi alapokon és a meglévő természetszerű anyag feldolgozásával képesek legyenek megfelelni.

Igy tehát, ha minél finomabb, minél gyakorlatibb és körültekintőbbé tesszük az iparost, az által, hogy agyát úgy képezzük, hogy kezének ügyességét adjon, olyan eredményeket érünk el kis eszközökkel, aminőket másutt elérni egyáltalában nem lehet.

Általában sokat vitatott kérdés az, hogy az iparban mirele tényezők a leghatásosabbak. Némelyek a tőkét állítják előtérbe, mások a szakképzést, ismét mások az izlést. Én azt hiszem, mindegyikre szükség van, de abban az iparágban, amelynek fejlesztésére ez az intézet van hivatva, első az iparos szakképzés és izlése.

Mert nem áll az, hogy tisztán hazafiság által behajthatják a közönséget oly cikke fogyasztásába, amelyek izlésnek nem felelnek, vagy drágák. (Ugy van!) Mihelyst finomabb dolgot olcsóbban megszerezhet a külföldön, nincs az a hazafias lelkesedés, amelyvel állandóan rá lehetne venni a közönséget, hogy ne a finomabb és drágább hazai cikkeket fogyasztassa. A történelmi fejlődésben is tapasztaljuk, hogy minden kísérlet, amely ezeket a szempontokat tekintet nélkül hagyta, csak vergődés volt, amely hosszabb-rövideb ideig tartott ugyan, de állandóan a közönséget lefoglanni nem volt képes. (Ugy van!) A fogyasztó közönséget nem lehet másképp lefoglalnunk, mintha az izlést megragadjuk, szokásaihoz alkalmazkodunk, még pedig a legkisebb külsőségtől a cikkeinek egész tartalmáig és az által biztosítjuk azon cikkeknél kelendőségét. Erre alkalmas ez az intézet, ami mellett ne tévesztjük szem elől, hogy tanárok és tanítók még nem képezik a fejlődés biztos tényezőit. Azt az a szellem, az az irány, az az odaadó munkásság képezi, ar egy meg egyfelől tudományos és gyakorlati szempontból egyaránt helyes utra tereli a kiképzettet, másfelől példadással, a közönséggel való összhangba hozással és úgy az iparos mint a közönség izlésének fejlesztésével biztosítja annak az iparágunk kelendőségét is; mert ha kiképezzük az iparost, de nem biztosítjuk számára az életet, a fogyasztást, akkor rosszabbat tettünk, mintha semmit sem tettünk volna. (Élénk helyeslés.)

Azokkal az iparosokkal szemben, akiket kiképezzünk, egyuttal azon felelősséget is vállaljuk, hogy lehetővé tesszük számukra a megélhetést; ezt pedig csak a közönség közreműködésével érhetjük el. A közönség közreműködését meg nem frázissal, nem parancsokkal szerethetjük meg, hanem csak úgy, ha azt szolgáljuk neki, amire szüksége van, ami izlésének, kívánságának megfelel. (Élénk tetszés.) Én így akarom a magyar ipart fejleszteni. (Élénk helyeslés.) Éppen azért nem mesterséges eszközökkel, nem vámsorompókkal, nem erőszakkal, kitiltással — amire különben jogom sincs — akarom ezt elérni, hanem a magyar piacot az országnak az által akarom biztosítani, hogy a magyar ipart olyan színvonalra törektszem emelni, amelyen a legfinomabb izlésnek teljes mértékben megfelel. (Élénk tetszés.) Ha az az iparos ez intézetben kiképezte magát arra, hogy a közönség igényeinek megfelelően, akkor nekünk társadalmilag, hatóságilag és államilag minden irányban oda kell hatnunk, hogy a közönség is meghódítható legyen annak az iparosnak, mert csak akkor biztosítottuk az intézet felvirágozását, ha az életet összekötöttük az intézettel, ha nincs egy olyan árok az intézet és az élet között, amelybe ha beleesik az a szerencsétlen iparos, a szocializmus karjaiba veti magát, mert nincs más mentés. Csak akkor biztosítottuk, ha az élet és az intézet között közvetlen szolidaritás és összeköttetés van, hogy az az iparos biztos lépéssel haladhasson tovább és fejleszthesse azt a tudományt, azt a gyakorlati érzéket és azt a finom izlést, melyet itt szerzett. (Zajos helyeslés.) Ennek a célnak kívántam ezt az intézetet, ennek a célnak ime ezennel átadom. (Zajos tetszés, éljenzés és taps.)

(Az új nevelőintézet.)

A miniszter Münnich Kálmán vezetése alatt megtekintette az intézetet és aztán az egybegyűlt közönséggel a kassa-oderbergi vasut tápintézetébe ment, ahol Falk Miksa, a kassa-oderbergi vasut elnöke üdvözölte nagyhatású beszéddel.

Köszönetet mondott a miniszternek megjelenéséért, aztán fejtegette az új intézet hivatását: Hármastól az, hogy a vasut alkalmazottainak gyerekei megszerzhessék azokat az ismereteket, amelyek segítségével tisztességesen megélhessenek, jó magyar embereké nevelkedjenek és oly életmódban legyen részük, hogy fejlődésben levő testük is lehetőleg megerősödjék. A kassa-oderbergi vasut is, Igló vá-

rosa is, ugymond, ezentel is gondolni fogja az intézetet, képi a miniszterrel a kormány támogatását is, amely nélkül az intézet nem felelhetne meg hivatásának. Excellenciádat, végi beszédét, aki egész életén át a munka embere volt és így másoknál jobban tudja méltányolni alkalmazottjaink érdemeit, kik szellemi és anyagi munkájukkal biztosítják és elősegítik a vezetésünkre bizott, hazánkra nézve oly fontos közlekedési vállalatunknak rendezését, sőt — bátran mondhatjuk — példás működését: Excellenciádat az uristen a haza javára és mindnyájunk örömére sokáig éltesse!

Az elől tetszéssel fogadott beszédre a miniszter következőleg válaszolt:

Tisztelt elnök ur! Mélyen tisztelt uraim! Az elnök ur szíves szavai nagyon meghatóttak, mert egy vasutársulatnak a humanizmus terén teljesítendő feladatát a legszebben fejtette, midőn ez intézetet bemutatta. En azt hiszem, hogy a kassa-oderbergi vasutársaság adminisztrációja és kezelésének mintaszertisége mellett e téren is nemes példát adott, még pedig egy kulturális, mint humanitárius és nemzeti szempontból. En azt hiszem, hogy erre az intézetre nemcsak nélkülözhetetlen szükség volt, hanem ez az intézet hasznos és üdvös is lesz; nemesítőleg is fog hatni. Éppen azért nem önk tartoznak hálával azért, hogy idejöttem, hanem én tartozom hálával először azon nagy érdekek nevében, amelyeknek kezelése ez idő szerint gyenge kezemre van bízva, másodsor pedig a magam nevében is, hogy nekem megszereztek azt az örömet, hogy ilyen intézetet létesítettek. (Éljen!)

A szocialista mozgalmakban s különösen ezen irodalomban a töke elleni küzdelem mindig főleg a részvénytársulatok ellen irányul, és a legkérősebb, talán leghatásosabb kifogás és vád a részvénytársulatok ellen az, hogy nincs szívük. Azok a fejtetések nézetem szerint egészen téves alapon mozognak, mert önzetlenebb és ennek következtében magasabb emelkedettségű lehet az, aki nem önzésből, hanem kötelességszerűen, hivatásból és mondjuk, közérdekből vezet valamely ügyet. A mai világban pedig ambícióval, humánusan, sőt többet mondok, célszerűen vezetni egy olyan nagy intézetet és társulatot, amilyen a Kassa-Oderbergi Vasut, nem is lehet másképpen, mint ha nemcsak azon forgalmi követelményeknek felel meg, amelyekre természeténél fogva van hivatva, hanem egyáltalán azon humanitárius követelményeknek is, amelyekkel közegei irányában tartozik. Az intézet létesítésével a Kassa-Oderbergi Vasutársulat nemcsak azt bizonyította be, hogy azon kötelességét és tartozását leróni képes, hanem hogy ezen kötelességén túlmenni is képes. És tette ezt a körülményeknek, sőt a helynek kellő tekintetbe vételével, mert ezáltal nemcsak közegeinek tett igen nagy és halára méltó szolgálatot, hanem merem mondani, a magyar kulturának is és a mellett igen nemes, helyesen felfogott emberies kötelességet is teljesített. Mert bizony fájdalom, a vasuti alkalmazottak nem igen vannak abban a helyzetben, hogy gyermekeik neveltetéséről teljes mértékben gondoskodjanak és így azok éppen foglalkozásuknál fogva még erkölcsileg is kevesebb gondot fordíthatnak gyermekeikre, leginkább vannak annak a veszélynek kitéve, hogy még azon szerény viszonyoknak sem felelnek meg, amelyeknek betöltésére hivatva vannak. Egy ilyen intézet arra van hivatva, hogy megmentse a szülőket attól a gondtól és megmentse azoknak gyermekeit az elzülléstől és az elnemzetietlenedéstől. Így tehát azt hiszem, hogy mindhárom tekintetben magas hivatásnak felel meg az intézet.

Sőt megvallom az igazat, én egy kicsit messzebbre is akarnék tekinteni. A régi társadalmi szervezetben, testületeinknek hivatásában voltak bizonyos átöröklött erények, amelyeket azonban az idő haladása lerombolt egyszerűen azért, mert sok visszaéléssel és sok zsarnoksággal voltak összekötve. De az az erkölcsi alap, az az erkölcsi szükség, amelyeknek ezek a testületek és az a hivatási átöröklés felelt meg, bizonyos jogosultsággal, sőt nélkülözhetetlenséggel ma is, korunkban is birnak. A Soldatenkind, a pap fia, vagy a eszmadia fia régebben biztosan örökölte atyjának hivatalát, mesterségét. Ebben volt sok hátrány, sok visszaélés, ott, ahol az sem az egyéni szabad akaratnak, sem az egyéni hajlamnak meg nem felelt. De viszont tudjuk, hogy az emberi agy fejlődésére bizonyos előnyökkel is bír a viszonyoknak ismerete, sőt az anyagnak képződése is bizonyos átöröklésen megy keresztül, amely nemzedékről nemzedékre kihat. En megvallom, szeretném, hogy a kényszer, a visszaélés és a zsarnokság minden kizárásával a Soldatenkind, vagy a pap fia, vagy a eszmadia fia után jöjjön az új társadalomban a többi hivatásoknál is egy bizonyos átöröklés, mert kereskedelmünkben, iparunkban, forgalmunkban állandóságra, biztonságra csak akkor számíthatunk és ez a felvirágzás nélkülözhetetlen alapja, ha nemzedékről nemzedékre átöröklődik mindaz a tapasztalat, mindaz a hajlam, mindaz a készség, amely egy hivatás, egy mesterség nagyszabású feladatának teljesítésére feltétlenül szükséges. (Igaz, ugy van!)

És így eltekintve ezektől a nagy tényezőktől, visszatérek a szerény vasuti konduktorra, vagy vasuti hivatalnokra. Nagyon szeretném, ha egy bizonyos átöröklést a közegyekben meg tudnánk az élet számára menteni, nem kényszerrel, nem zsarnoksággal, nem előre elhatározott szándékkal és ítéletekkel, hanem az intézeteknek természetes fejlődésével.

Ez az intézet tehát nemcsak humanus, nemcsak nemzeti, hanem merem állítani, egyáltalán azon szakfeladatok tekintetében is nagy fontossággal bír, amelyek közegeinek gondozására vannak bízva. Azért én méltósággal, a Kassa-Oderbergi Vasutársaság elnökségének, valamint igazgatótanácsának ezen harmadik szempontból mondok mély köszönetet. Ez által egy természetes irányt jelöltek meg a feladatok ta-

kintetében, amelyre önöket nem a kötelesség, hanem az emberszeretet és a hazafiasárg bírta. Fogadják ezért köszönetemet. (Zajos tetszés, éljenzés és taps.)

A miniszter ezután Prim főmőrnök kaluzsolása mellett megtekintette az intézet összes helyiségeit és annak praktikus, modern berendezése felett íméletlen elismerésének és tetszésének adott kifejezést. Délután a miniszter kíséretével együtt részt vett az Iglófürden rendezett banketten. Vacsorára München Aurél és neje vendégszerető házába volt hivatalos az egész társaság.

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormányválság.

Budapest, szeptember 24.

A hírszolgálat bécsi félhivatalos irodája, amely máskor is állig szokott begombolkozni, ma éppenséggel semmiféle eseményt sem jelent, amiből következtetést lehetne vonni az osztrák kormányválság legújabb stádiumáról. Még azt sem tudatja, amiről magánaton értesültünk, hogy ő felsége ma újra fogadta Liechtenstein Alfréd herceget és utána Dipauli bárót, a Thun-kormány kereskedelmi miniszterét. Pedig a két audiencia világot vet némiképpen arra az irányra, amelyben a válságból való kibontakozás megindult. Liechtenstein Alfréd herceg újabb kihallgatása azt mutatja, hogy a felség még mindig hivatottnak tartja a herceget az osztrák parlamenti válság leküzdésére, bár beavatott politikai körökben már tegnap meghiusultnak tekintették Liechtenstein herceg misszióját. Liechtenstein herceg eleinte hivatalnok-minisztériumot akart alakítani, de amikor látta, hogy ez a törekvése a jobboldal heves ellentállással találkozott, egy parlamentáris kormány vezetésére is elég erőt érzett magában. Ujra érintkezésbe lépett a jobboldal vezetőférfiaival és ennek során hamar belátta, hogy ő nem termett rá annak a sok ellentétnek és gyűlöletnek elsímitására, ami Taaffe óta összehalmozdott. Megbiztatást tehát visszadta az uralkodónak. Ha ő felsége újra maga elé idézte, ebből csak az következethet, hogy a korona még mindig bizik a csehekben, akik pedig tegnap határozott kossart adtak Liechtenstein hercegnek, amikor az a nyelvrendeletek felfüggesztését vállalta. Megbiztatást tehát kormányzati tényének. Dipauli kihallgatása azt bizonyítja, hogy Liechtenstein herceg is számít a katolikus néppárt támogatására és hogy ő felsége nagyon óhajtja, hogy Dipauli báró megtartsa kereskedelmi tárcáját, a parlamenti küzdelemben is helyt álljon a már életbe léptetett kiegyezésért. Dipauli pártja lesz hivatva arra is, hogy a csehekét eltérítse merev álláspontjuktól. A jövő emberei gyanánt emlegetett férfiak közt előtérben áll még Clary gróf esehorági helytartó is, aki ma reggel újra feltűnt Bécs utcáin. De Badeni és Thun siralmas bukása után nem bizunk a helytartók szerencsésében.

Bécs, szeptember 24.

A Thun-kormány fölmentése még nem következett be. Alkalmasint nem is lesz meg addig, amíg a kiegyezésre vonatkozó összes rendelkezéseket nem publikálták. Parlamenti körökben híre jár, hogy az új kabinetben Bilinski is helyet foglal, de csak mint leltelvi miniszter.

Borossó, szeptember 24.

A Generalanzeiger állítólag megbízható helyről kapott értesülés alapján megcáfolja a lapoknak azt a híret, hogy Goluchowski külügyminiszter okozta Thun gróf bukását. Goluchowski gróf, az idézett lap szerint, egyáltalán nem folyt be az események és fordulatába. Thun grófot a delegációk kérdése buktatta meg. Neki tudvalevőleg az volt a terve, hogy a tavalyi delegációk osztrák tagjai a régi mandátum alapján intézzék el az idén is a közösügyi költségvetést, de ezt a tervet a magyar kormány a leghatározottabban ellenezte. Goluchowski teljesen osztozta a magyar kormány álláspontját. Ezt a nézetét nem titkolta az uralkodó előtt sem, de ennél tovább nem ment.

A bécsi számottevő sajtó még bucsuztatójában is keményen elítéli gróf Thun politikáját; a tavozó miniszterelnök szerintük nem várhat jobbat a utó-

korától, mint hogy lehetőleg minél hamarabb elfelejtésék. A Fremdenblatt is, amely összekötötést tart fenn a külügyminisztériummal, kiméletlen nyíltsággal sorolja fel a buktott kormány tévedéseit, amelyek folytán az osztrák viszonyok már odáig fa'ultak el, hogy Ausztria és Magyarország gazdasági különállása sem volt fantom többé. Gróf Thun szerinte áldozata lett nagy botlásainak, de lemondása még korántsem szüntette meg az uralkodó nehézségeket. Egyelőre csak azt jelenti, hogy a nyelvrendeletek sorsa el van döntve. Amit a csehek a maguk szántából nem adtak föl, azt feláldozzák a kényszerítésnek, de a cseh nép nem vallja kárát. Nincs osztrák politikus és még nincs osztrák párt sem, amely a csehek jogos követeléseit ne respektálná. Nem a harc, hanem béke legyen a legközelebbi jelszó, oly béke, amely a parlamentnek belátható időre visszazserzi munkaképességét.

HIREK.

Budapest, szeptember 24.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Széll Kálmán mint miniszterelnök és mint belügyminiszter csütörtökön folyó hó 28-án d. u. 4 órakor a belügyminisztériumban kihallgatást tart. — Béró Acél Béla több havi külföldi utjáról hazaérkezett a fővárosba, ahol folytatni fogja a Sporttelep ügyében megindított akcióját. — Khen-Héderváry Károly horvát bán elutazott a fővárosból.

— A szerb egyház új papja. A pesti szerb egyházközség ma délelőtt, a zöfda-utcai Thökölyáramban papválasztó ülést tartott. Néhai Kosztics Simon helyébe Dimitrievics Vladisláv eddigi adminisztrátort választották meg. A gyűlésen Jovanovics István orsz. képviselő elnököt és az egyház tagjai nagy számban voltak jelen.

— Korponai küldöttség a közoktatási miniszternél. Szeptember 21-én. Plachy Gyula polgármester s Pongrácz Géza és Lehoczky Gusztáv képviselőtestületi tagokból álló korponai küldöttség járult Wlascics Gyula közoktatásiügyi miniszter elé, hogy a miniszter a korponai Alsó-Kapu lebontására vonatkozó tiltó rendeletet másítsa meg. A miniszter a küldöttséget szívesen fogadta s megígérte, hogy az ügyet újabb tanulmány tárgyává teszi. Korpona város képviselő testülete elhatározta, hogy a város déli részén, az országuton fekvő s kocsiközlekedésre dél felől egyedüli bejáratot képező Alsó-Kaput lebontja, mert annak szűk nyílása a kocsiközlekedést gátolja s veszélyessé teszi. E határozatot, az 1881. évi XXXIX. törvényekkel értelmében, jóváhagyás végett felterjesztették a közoktatásiügyi miniszternek, aki bizottságot küldött ki a kapunak történelmi szempontból való helyszini megtekintésére. A bizottság, a miniszter elé terjesztett jelentésében egyrészlről történelmi érdekességű emlékek deklarálta a kaput, másrészlről azt véleményezte, hogy az Alsó-Kapu fenntartásával továbbra is megraradó közlekedési akadályon, a kapu mellett elterülő bástyafalakon át nyitandó uttal lehetne segíteni, még pedig sokkal csekélyebb költséggel, mint amennyit az Alsó-Kapunak tervebe vitt lebontása igényelne. Ez utóbbi véleménynyel szemben a korponaiak azzal érvelnek, hogy a kapu mellett elterülő bástyafalakon át nyitandó ut, a kapu lebontásának 500 forintnyi maximális költségével szemben, legkevesebb 25-30.000 forintot venne igénybe, amennyiben az új ut készítése esetén, egy nagy kertnek megvételé s legkevesebb hét lakóháznak kisajátítás utján való lebontása válnék szükségessé. A korponaiak most, ez eltérő véleményekkel való tekintetből, kíváncsian várják a miniszter döntését.

— Petőfi-ünnep Nagy-Károlyban. Nagy lelkesedéssel, magyar vendégszeretettel fogadták Nagy-Károlyban a Petőfi-társaságnak a Petőfi-ünnepre odaérkezett tagjait. Megérkeztek Bartók Lajos, Ábrányi Emil, Rákosi Viktor, Prém József, Bodnár Zsigmond, Pósa Lajos, Abafi Lajos, Lauka Gusztáv és Sebők Zsigmond. A környékről igen sokan jöttek az ünnepre. Nagy László alyspán tegnap estélyt adott a vendégek tiszteletére. A fogadó bizottság élén a város és a megye legelőkelőbb hölgyei álltak. Az ünnep ma délelőtt a városba zsufozásig megtelt nagy termében kezdődött. Az emelvény körül foglaltak helyet gróf Hugonnay Béláné, a főispán neje, Nagy Lászlóné, az alyspán neje, a Petőfi-társ. ság említett tagjai stb. A Himnusz elénekése után Nagy László alyspán szép beszédben méltatta az ünnep jelentőségét, mire Hugonnay főispán, mint a közoktatásiügyi miniszter képviselője, üdvözölte az ünnepelőket, kifejtve, hogy Wlascics miniszter, mint a hazai kultúra őre, az ünnepelőkkel érez. Bartók Lajos lelkesen fejtegette Petőfi és Kölcsey szellemi rokonságát, Ábrányi „Hang a sirlól” címmel nagyhatású emlékeztetést olvasott fel

Petőfőről, Pósa Lajos „Petőfi nászútja” című remek költeményével aratott sikert, (tárcarovatunkban közöljük), Bodnár Zsigmond Kölcsey és Petőfi költészetét méltatta és Deák Kálmán a szatmári Kölcsey-egylet nevében tartott felolvasást Petőfőről. A *Szózat* elnéklése után a közönség a permetező esőben lovas-bandériummal az élen sorra járta azokat a házakat, hol Petőfi megfordult. Emléktáblát kapott az a ház, hol először látta Szendrey Juliát, aztán az, ahol először táncolt vele s végül az, hol a liberális ifjuság megvédte Petőfit a rátámadt konzervatívok ellen. Az ünnepség után 250 terítékű diszlakoma volt a vármegyeház disztermében. Az első felkötöttöt a főispán mondotta a királyné. Domahidy István képviselő *Wlassicsot* élte. Öt óraker ünnepszen megkoszorúzták Kölcsey emléksobrát. Este a színházban diszolóadás volt és a várost kivilágították.

— **Beniczky-Bajza Lenke — nagybeteg.** Mint igaz részvétellel értesülünk, *Beniczkyné Bajza Lenke*, az ünnepelt ironő, súlyos betegen fekszik a *Hercezléle* sanatoriumban. *Beniczkyné* már hosszabb ideje érzett belső fájdalmakat, de bajának nem tulajdonított nagy jelentőséget és házi teendői mellett szeretettel, fáradhatatlanul folytatta szépirodalmi munkásságát. Ma hirtelen rosszul lett és férje, Pestmegye népszerű főispánja kívánságára a *Hercezléle* sanatoriumba vettette föl magát. Ott ma a jeles besztésznár operációt végzett rajta, amely kitűnően sikerült. A kezelő orvosok remélik, hogy *Beniczkyné* már egy-két hét múlva teljesen felgyógyulva hagyhatja el a sanatoriumot.

— **Palásthy Pál püspök halála.** *Esztergomból* táviratozta tudósítónk, hogy *Palásthy Pál* püspök ma ott meghalt. Az elhunyt püspököt, mint jelentették, a minap szélhűdés érte, amely után a leg gondosabb ápolás sem menthette meg a haláltól. *Palásthy Pál* püspök a zempléni megyei Izsépen született 1825. március 29-én. A teológiát Pesten végezte s miután 1845. június 10-én pappá szentelték, a bécsi Augustineumban hittudor, majd Sátoralja-Ujhelyen káplán, később a kassai papnevelőbe került. 1868-ban a budapesti egyetemen az érkölestan tanára, 1871-ben esztergomi katonok, 1878-ban apát, 1881-ben nyitrai főesperes, 1886-ban felszentelt püspök, az esztergomi bíbornok-érek segédpüspöke. Mint teológiai író is nagy munkásságot fejtett ki, mint szerkesztő működött, s nagyszámú értekezésen kívül néhány önálló művet is írt, köztük egyet *A polgári házasság* címen, amely 1868-ban jelent meg. Simor idejében készített végrendelete szerint egész nagy vagyonát egyházi célokra hagyta.

— **Dreyfus revíziós kérvénye.** Most már tudják Párisban azt is, miért vonta vissza Dreyfus a revíziós bíróság elé terjesztett kérvényét. A rennesi hadbírósg ugyanis az ítélet meghozatalakor elmulasztotta elrendelni azt, hogy *Dreyfus* büntetésének kitöltése után rendőri felügyelet alá helyezendő, pedig a törvény értelmében ezt is bele kellett volna foglalnia ítéletébe, minthogy várfogsággal sújtotta Dreyfust. Dreyfus e törvénytelenség alapján kérte a hadbírósgai ítélet megsemmisítését. A revíziós bíróság csakugyan új hadbírósg elé utalta volna ügyét, de ez már nem kezdte volna elülről a por tárgyalását, ugyszerűen csak azt a kérdést döntötte volna el, vajjon Dreyfus rendőri felügyelet alá helyezendő-e. Ez esetben könnyen megeshetett volna az új hadbírák egyhangú verdiktje, ami aztán nagyon lerontotta volna annak a két rennesi bírónak szavazatát, akik *Dreyfust* ártatlannak vallották. Ezért vonta vissza Dreyfus a revíziós kérvényét és rehabilitálásáért csak később fogja követelni, akkor, mikor már a semmitől kezdődik fordulhat.

— **Az Erdélyi Irodalmi Társulat,** mint Kolozsvárról táviratozzák, ma ülést tartott. *Szász Gerő* alelnök megnyitójában, mely megindulással emlékezett meg a társaság halottjáról, Kovács Gyuláról, aztán dr. *Ferenczy Zoltán* nagyhatású emlékbeszédét mondott, *Versényi György* pedig költeményeket olvasott fel.

— **Negyven év.** *Kolozsvárt* november 5-én ünnepli *Reich Albert* erdélyi állatgőszügyi felügyelő 40 éves szolgálati jubileumát. A jubiliás kartársai már nagyban készülődnek az ünnepélyre, amelyen számos előkelőség is jelen lesz.

— **Újabb mérgezés Temes megyében.** Csak tegnapi délután jelentették, hogy *Zsebelyen* ismét a mérgező dolgot. Mint *temesvári* levelezőnk táviratozza, ma ismét egy mérgezési szimptomák közt hírtelen elhunyt jómódú gazdáról kapott jelentést a *temesvári* törvényszék. A szűkszávu távirat szerint ezuttal *Petromány* községben történt az eset, ahol *Petru Juan* az áldozat. A törvényszék vizsgálóbírósága ma délután utazik a helyszínére a boncolás és vizsgálat megejtése végett.

— **Házasság.** *Martin István* eljegyezte *Stöckl Irén* kisasszonyt.

— **Véres merénylet egy főszolgabíró ellen.** Nagy izgatottsággal tárgyalják most Keszthelyen *Takács Imre* főszolgabíró esetét, aki ellen egy *Schönfeld* nevű elzúllott jegyzőségű véres merényletet követett el. *Schönfeld* ma reggel a nyílt utcán megtámadta a főszolgabírót s egy revolverrel rálőtt. A főszolgabíró karján súlyosabb sérülést szenvedett. A merénylő aztán kétszer magára lőtt, de mind a két sebe jelentéktelen. Nyomban letartóztatták s kihallgatása után a kórházba vitték. A merényletet alkalmasint részeg fővel követte el, míg sokan azt hiszik, hogy bosszút akart állni a főszolgabíróra, aki többször visszautasította állásért benyújtott kérvényét. A keszthelyiek közt általános a részvét a derék főszolgabíró iránt.

— **Az állatorvosi főiskola megnyitó ünnepe.** Ma délelőtt 11 óraker ment végbe a budapesti állatorvosi főiskola ünnepes megnyitása, az intézet egyik termében. A tanévet megnyitó ünnepen megjelent *Darányi Ignác* földmívelési miniszter is, aki lelkes éljenzés között foglalta el helyét. Az első sorokban ültek: *Ponori Theurewk* Emil, a tudomány-egyetem rektora, *Kisfaludy-Liphay* Sándor műegyetemi rektor, *Klug Nándor* orvoskari dékán, *Mády Izidor* miniszteri tanácsos, az egyetem és műegyetem több tanára, majd az állatorvosi akadémia tanári kara és segédszemélyezete, s végül a nagyszámú hallgatósg. A megnyitó beszédet dr. *Hutya Ferenc*, az állatorvosi főiskola rektora mondotta.

Rövid történeti áttekintésben ismertette az állatorvostan fejlődését, amint a durva empirizmusból exakt tudomány színvonalára emelkedett. Majd a főiskola történetét vizsgálta nagy vonásokban.

Az 1787-ben József császár által alapított budapesti állatorvosi iskola különösen a nyolcvanas évek óta kezdett gyorsabban fejlődni és az 1890-iki újjászervezés már négy évszáz tette a tanfolyamot és a középiskola hatodik osztályát jelölte meg, mint feltétlenül szükséges előkészítést. Az utóbbi időben azonban mindinkább érezhetővé vált az előképzettség elégtelensége, mert a magas fokra fejlődött szaktudomány helyes átértése, ugymint az orvosi egyetemeken, kivánatossá tette, hogy a hallgatók középiskolai érettség bizonyítvány alapján kezdjék meg szaktanulmányukat. Szükséges ez azért is, hogy a kezdő állatorvosok értebb korban lépjenek a gyakorlati pályára, és pedig annál inkább, mert azonnal teljesen önálló ügykört kell ellátniuk. Mint-hogy a hallgatók számának folytonos, erős emelkedése különösen megokolta a főtveteli feltételek szigorítását, a tantervet az intézet újraszervezését javasolta. E javaslathoz *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter hozzájárulván, 6 felszaga az új szabályzatot ez év február havában megerősítette.

Az állatorvosi főiskola új szervezeti szabályzata, melynek életbe léptetése első sorban *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter érdeme, (Éljenzés) a tanárokat a többi főiskolák tanarinaik megfelelő rangosztályba sorozza, a főtvetel alapján a középiskolai érettséget szabja meg, és egyébként is az intézetet a főiskola jellegével ruhazza fel. Az újjászervezés egy időre esik az állategészségügyi szolgálat államosításának előmunkálataival, és e kérdésnek helyes megoldása, amennyiben javítani fog az állatorvosi kar társadalmi állásán és anyagi helyzetén, biztosítani fogja a főiskola kielégítő látogatottságát. Öröndetes tény, hogy már az új szervezet felé való átmenet első évében, ambar az érettségi bizonyítvány még nem kötelező, a várakozást jóval meghaladó számban iratkoztak be hallgatók a magasabb előképzettség alapján.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *Darányi* miniszter szívéliesen üdvözölte a rektort, s a többi főiskola képviselőit, majd riadó éljenzés között elhagyta az intézetet.

— **Halálhözás.** *Kisfaludy Vilmost*, a magyar folyam és tengerhajózási társaság főmérnökét, akit Passaubá érkezésekor a vasuti kocsiiban szívszélhűdés üt meg, hétfőn délután 1/4 óraker temetik a zsidótemető halottas házából.

— **Négytűt és Újvástartéren.** A nemzetközi szociáldemokrata párt vezetősége hosszabb pihenés után ismét akcióbá lépett az általános titkos választási jog kivívásáért. E célból ma délután 3 óraker négytűt hívtak egybe az Újvástartéren. A gyűlésnek csak két pontból álló bejelentett tárgyszerozata volt és pedig 1. A parlament megnyitása és 2. Az általános titkos választási jog. Mintegy 2000 ember vett részt ezen a gyűlésen, amelyen a hatóság képviselőtében *Kreacsányi VIII. ker. kapitány, Stefanovics* és *Nemeszeghy* rendőrtisztviselők jelentek meg. Az egybegyűltek elnöké *Weltner Jakab* asztaloslegényt választották meg. A gyűlés jegyzőkönyvét *Klarik Ferenc* vezette.

Első szónok *Israel Jakab* bédogoselegény volt, aki hosszabb szocialista izű beszédeben erősen kikelt a parlament s az azt alkotó politikai pártok ellen. Beszéde folyamán felhívta a jelenvöltoztakat, hogy a gyűlés után minél tömegesebb számban vonuljanak ki az *Andrássy-utrá* sétáira. Utána *Teszársz Károly* vasestergályos beszélt németül és *Martinesak István* tótul. Mind a kettő *Israel* beszédét tolmácsolta az idegennyelvű hallgatósgnak. A gyűlést *Weltner Jakab* rekesztette be néhány figyelmeztető szóval a tüntető sétára vonatkozólag.

Az egybegyűlt szocialisták ezután a *Luther-* és

*Bezeredy-utrá*kon keresztül a *Kerepesi-ut* felé igyekeztek. A kirendelt 70 főnyi gyalog és lovasrendőr felment az intézkedést dr. *Diener* Ákos rendőrkapitány, *Schmidt* és *Balogh* rendőrfelügyelők gyakorolták. Ezek parancsára a rendőrök a járdára szoritották a nagy tömegben vonuló szocialistákat, hogy a kocsiut forgalmát ne akadályozzák. Eltekintve egyes apróbb szóváltásoktól, a szocialisták meglehetősen rendben vonultak el az *Erzsébetköruton* át, ahol *Tóth* és *Bokelberg* rendőrfelügyelők ügyeltek a rendre, az *Andrássy-utrá*.

Utökörben 4—5000 főnyire szaporodott fel a vörös jelvényes tüntetők serege, amely gyors léptekkel, folyton a rendőrök által kísérvé ért az *Andrássy-utrá*. Ha itt-ott leszorultak néhányan a tömegből a kocsiutrá, lovasrendőrök a járdára kényszerítették őket.

Az *Andrássy-utron* *Czajlik Alajos VI. kerületi* rendőrtanácsos és *Naszády* fogalmazó kocsiakztak fel és alá, kiadva a rendeleteket a rendőröknek, az utvonalon *Winter* fogalmazó vezényelte a rendőrséget, amely egyelőre csak nézője volt a tüntetésnek. Öt óraker azonban nagyobb gyalogos és lovas rendőresapatok érkeztek s ugyanakkor *Winter* fogalmazó rendeletet kapott, hogy semmiféle zajt vagy kiáltozást ne töljön meg, aki egy hangos szót szól, tartóztassa le s ha kell, a lovas rendőröket küldje a nép közé, *Winter* fogalmazó a parancs szerint intézkedett s mikor ismét fölzugott az éljenzés a rendőrök két izben körülkerítettek egy-egy kis csapatot s több embert letartóztattak, akiket azután a VI. kerületi kapitányásra kísérték. Mint értesülünk 8 munkást tartóztattak le. Hat óra után a tüntetők száma megnövekedett s legalább is 8000 főre tehető. Miután az eleinte szétterebtet sétáló közönség visszatért, az *Andrássy-ut* mindkét oldalán oly nagy tömeg mozgott, hogy a közlekedés minduntalan megakadt.

— **Dráma a Senki szigetén.** *Jókai* bübájós szavu *Noemjének* hazájában ismét dráma történt. Mint *temesvári* levelezőnk jelenti, a falu egyik *Don Juanja* *Fregity Miklós* s mult éjjel ráesett *Russován* *Illésre*, aki szerelmi vetélytársa volt és kétszer rá lőtt. Csak a második lövés érte *Russován* lábát, aki az esetről jelentést tett az előljárósgának. A *Don Juan* letartóztatták.

— **Szerencsétlenül járt főkalauz.** *Debrecenből* táviratozzák, hogy *Egeressy* János vasuti főkalauzt ma reggel saját vigyázatlansága folytán egy mozdony elgázolta. Holtestét darabokban szedték össze. *Egeressy* családnt ember volt, négy gyermek atyja s januárban ment volna nyugdíjba.

— **Ös-Eudavára** igazgatósága arról értesít bennünket, hogy a mulatóhelyet, minthogy a zárőnnepélyek az elmúlt napok rossz időjárása folytán meg nem tartathattak, még folyó hó végéig nyitva tartja. Holnap, hétfőn elite-estély lesz nagyszerű műsorral.

— **Sikhasztó pénztáros.** *Temesvári* levelezőnk jelenti, hogy *Elstein Mór*ic *temesvári* illetőségű, dévai pénztárnok, nagyobb összeg elikkasztása után nyomtalanul elűnt. A körözést elrendelték ellene.

Az árviz.

Budapest, szeptember 24.

A Duna tegnap óta Paksig apadóban van és Győr és Komárom határánt kiöntött viz visszaterelésére megkezdtek a szűkséges munkálatokat. Az ország nyugati részén a két nap óta tartó igen nagy esőzések következtében a Dráva és Száva szokatlan áradásnak indult, de veszedelem eddig nincs.

Budapestben az apadás bár lassan; de egyre tart, s a legutóbbi 24 óra alatt 18 centiméterrel esett a víz, amely most 641 centiméternyi. A vizrajzi osztályhoz érkezett jelentések szerint a mai vízállások a következők: *Schárding* 240 (— 15), *Passau* 38 (— 11), *Linz* 160 (— 15), *Stein* 213 (— 35), *Bécs* 212 (— 44), *Pozsony* 504 (— 41), *Komárom* 591 (— 31), *Budapest* 641 (apadás 18 cm.), *Ercsi* 563, *Paks* 600 (— 9), *Baja* 632 (+ 18), *Mohács* 666 (+ 18), *Gombos* 562 (+ 30), *Ujvidék* 420 (+ 23), *Zimony* 342 (+ 12), *Pancsova* 302 (+ 14), *Báziás* 300 (+ 13), *Drenkova* 253 (+ 10), *Orsova* 326 (+ 7).

A fővárosban az apadás szemmel látható s mint előre jeleztük, az alsó rakodópartról a víz kedd reggelig visszatér a medrébe.

Mohács, szeptember 24.

*Mohács*on és környékén a védekezést még egyre folytatják nagy erővel, mert a veszedelem még nem mult el. A *Mohácsot* és *Kölkedet* védő töltés első zsilipjénél épült körtöltést az esti órákban felemelték, akkor, amikor a rajta támadt rést miatt a gázszakadás már-már elkerülhetetlennek látszott. A katasztrófa elhárítása a mérnököknek köszönhető, akik nyomban szükségátat létesítettek. A közérót kirendelték s a veszély színhelyére kétszáz koci karcot hordtak.

Apatin, szeptember 24.

A tegnap óta tartó eső az árvíz elleni védekezést annyira megnehezítette, hogy a hatóság kénytelen betömteni a községbeli árkokat. A szivattyúk nem működhetnek. A töltések átáztak. A kismocsár-utatót komoly veszedelem fenyegeti.

(Hivatalos jelentés.)

A földmívelésügyi minisztérium a Duna áradásáról a következő jelentést adta ki:

A földmívelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések szerint, a Duna felső szakaszán a beállott apadás következtében a védelmet fokozatosan az összes vonalakra leszerelik és még csak a töltés rakodásoknál és a vízkiszárazók helyein dolgoznak. A csicsói szakadást a víz kiegyenlítése a holnapi nap folyamán meg fog történni és akkor a víz kieresztése a töltések átvágott helyein megkezdődik, ma már a kiskeszti és komáromi szilipeket felnyitották. Az elöntött községekben az élelmezés és mentés érdekében elrendelt intézkedések rendben folynak. Budapestnél az árvíz kulminációja valamivel előbb következik be és ma már a paksi szakaszon is beállott. A védekezés mindamellett még az egész szakaszon, főleg a veszélyesebbnek ismert helyeken nagy erővel folyik. A Csepel-szigeten, ámbár a társulat csak az idén kezdte meg a rendszeres töltések építését, a védelem nyugtákkal a magas víz dacára eddig sikeres volt és a kedvezőtlen időjárás dacára remény van, hogy nagyobb baj nem fog előfordulni. A védelmi munkálatok vezetését ott Szék Hugó osztálytanácsos, mint a társulat miniszteri biztosa állami közegek közreműködésével vezeti.

Veszélyesebb jelenségeket az alsó szakaszon eddig nem jeleztek, csak Szeremle községnek hullámlerében fekvő egynéhány ház van víz alatt.

A tegnap és az éjjel is folyvást szakadó eső és a helyenkint fellépett erős szél a védelmet megnehezíti, az ország északnyugati és délnyugati részeiben leesett bő csapadék folyán a mellékfolyókón jelentkező áradás pedig az árvíz lefolyását késleltetni fogja.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Az angol színházi cenzúra. *Shaws* Bernát, a legelismertebb angol kritikusok egyike *berlini* irodalmi folyóiratban (Literarisches Echo) érdekes cikket ír az angol színházi cenzuráról. A cikk szerint Angliában nem kerülhet színdarab addig előadásra, míg keresztül nem ment a cenzurán. A lord-kancellár, aki közvetlenül a királynőnek van alávetve, megvizsgálja a darabot, vajjon nem ütközik-e az erkölcsbe, vagy nem tartalmaz-e valamit, ami nem való színpadra. Minthogy pedig a királynő nem igen törődik a színdarabokkal, a lord-kancellár a színpad korlátlan ura. De a kancellár nem is maga végzi a cenzori teendőket, hanem egyik alantársára, az *Examiner of Plays*o bizza a darabok elolvasását. *Shaws* Bernát arról panaszodik cikkében, hogy ez a jó ur nem is valami nagyon művelt, iskolákat végzett ember, — valamikor bankhivatalnok volt és kétezer dollár fizetést huz cenzori állásában. Ezenfelül darabokint bizonyos olvassási díj jár neki: egyfelvonásosért öt dollár, több felvonásos színdarabért több. Cikke végén *Shaws* egy pár mulatságos példát sorol fel arra, hogy az angol szerzők miképpen járnak túl az *Examiner of Plays* eszén, csak hogy darabjaik színre kerülhessenek.

** Az agyukirály színháza. Megemlékeztünk róla, hogy *Krupp* külön színházat építtetett munkásainak *Bernheimban*, amelyet a király nevére nevezett el. A színházak ma már egy év óta teljesen készen áll, de megnyitását *Erzsébet* királyné gyászos halálára való tekintettel mindaddig elhalasztották. Most, hogy a gyászszendő leteltett, nagy ünnepségek mellett fogják megnyitni a színházat, amelyben az agyukirály munkásai számára minden vasárnap lesznek előadások.

** Hangverseny a Hírmondóban. A *Telefon Hírmondó* holnap (hétfőn) este érdekes és változatos műsorú *házi hangversenyt* rendez előfizetői szórakoztatására. A koncertban közreműködnek: *Horváthné Vukovics Aranka, König René, Witt Gizella, Goda Géza, Horváth Zoltán, Manheit Jacques, Sturm Árpád.* Kezdeté 1/2 órákor lesz. Utána 11 óráig felváltva *katonazene és cigánymuzsika* lesz hallható a nagyfókon.

MŰVÉSZET.

□ **A nagybányai festőiskola.** A nagybányai művésztelepen élénk élet volt az idei nyáron is. *Hollósy Simon*, a müncheni mester, mintegy ötven növendékével időzött Nagybányán. A festők közt igen sok külföldi volt. A művészkolónia tagjai befejezve az idekészségeiket, e héten széjjel oszlanak. Egy részük *Hollósyval* visszatér Münchenbe, más részük pedig *Budapestre* jön. A nagybányaiak úgy *Budapestre*, mint *Münchenbe* kiállítás rendeznek nyáron festett képeikből.

SPORT.

*. Vívó-szezon. Őszel mindig mozgalmas élet kezdődik a vívóterekben. Itt ad egymásnak találkozót a társaság férfi része, mely nem szereti szabad idejét a kávéházak fülföld levegőjében eltölteni. Különösen örvendetes jelenség, hogy a legnemesebb és legférfiasabb sport, a vívás nagy arányokban hódít. A vívótermek zsufolva vannak mindenütt, úgy hogy a mesterek alig győzik a munkát. A *Magyar Athletikai Klub* és a *Wesselenyi-Vívóklub* az idén is *Santello* Italo elismert vezetése alatt iskolázik kardra és törre egyaránt. Az *Országos Kaszinóban* az egyesített magyar-olasz kardvívást *Rákossy Gyula*, az ismert fiatal vívómester tanítja, akit általában az ország első kardvívójának tartanak. A *Fővárosi Vívóklub* tagjait dr. *Benyovits Lajos* és *Volpini Attilio* oktatták a vívás művészetében. Igen sok a tanítvány *Halász Zsiga*, gróf *Vay Lajos* és *Vizy Lajos* vívótermeiben is, ahol a magyar kardvívás dominál a *Keresztessy-féle* kopróált iskolával. A *Fodor-Rákossy* iskolában, a két mesteren kívül még *Kvass, Sztankay, Losonczy* és *Isczeskul* mesterek segítkeznek a vívás (kard és tör) tanításában. *Lovag Arlow* Gusztáv régi jó tanítványaival folytatja az iskolát, akikhez az új erők egész sorozata csatlakozott az idén. *Lovass* (Rössler) Gyula egy-maga végzi az oktatás nehéz munkáját, mindazáltal máris számottevő sikereket tud felmutatni. *Santelli* Italo mester magániskolájában fűlvaltva tanít az olasz *Majone* mesterrel. A vívómesterek gárdája az idén egy új olasz mesterrel szaporodott, *Gemari*-val, aki szintén önálló termet nyit. *Givoldini* Frederico eileuben, aki eddig dr. *Benyovits* Lajossal volt társ, elhagyta Magyarországot s visszament hazájába, ahol *Velenőben* nyitott nagyszabású vívótermet. Szóval, egy újabb országos vagy nemzetközi vívóverseny elé bizalommal nézhet a magyar vívósport közönsége. (ev.)

*. Országos Kerékpár Szövetség. *Temesvárról* telegrafálják: Az Országos Kerékpáros Szövetség ötödik tanácsülésére és versenyére sokan érkeztek ide. Délután ugyan nagy eső volt, de a verseny megkezdése előtt kiderült az ég. A tanácsülésen az elnök indítványára *Nikolics Fedor* bárót disztagnak választották meg, ugyszintén *Bláthy Ottó* alelnököt. *Kormos Sándor* indítványára elhatározták, hogy október 6-án küldöttséget menesztenek *Aradra*, amely koszorút tesz a vértanuk sírjára. A jövő évi gyűlés *Győrött* lesz. Az évi jelentés erős vitát provokált. Az elnökségnek különösen azt vetették a szemére, hogy nem tett lépéseket a kerékpáradó ellen, sem pedig a vasuti, gőzhajózási díjak tekintetében. A jelentés végül szótöbbséggel tudomásul vették. A választás eredménye a következő: elnök gróf *Bethlen István*, alelnök dr. *Szalény Imre* és *Szász Károly*. A délutáni kerékpárversenyen első díjakat nyertek: *Prenner Károly*, *Baeumler Ede*, *Szentiványi Edéné*. A magyar szövetség bajnokságát *Manno Miltiades* nyerte meg. A motorversenyben első lett *Farkas Lejos* Peugeot-féle párisi gépen, a második *Weist Ede* abeni gépen. *Triple*ren elsők lettek *Keszler*, *Bäumler* és *Mannó*, a szövetségi emléktverseny nyertese ifj. *Pitroff Lipót*. Este hankelt volt.

*. Uszóverseny. Az egyetemi és műegyetemi atléta klubok ma este érdekes programból álló uszóversenyt rendeztek a *Lukács-fürdő* uszodájában. A versenyben nagy mezőnyök és érdekes finisek voltak, s a jelenlévő közönség az egyes győzteseket mindig tomboló tapsviharral fogadta. Csak az volt különös a versenyen, hogy a két zárt főiskolai versenyen kívül az összes számokban középiskolai tanulók váltak ki győztesekként.

A részletes eredmény a következő volt:

I. *Megnyitó verseny. 110 mtr.* Első *Sábián Jenő*. M. U. E. Második *Lintner Imre*. III. T. és V. F. Harmadik *Jankovics Imre*. M. U. E.

II. *Főverseny. 440 yard.* Első *Halmay Zoltán*. M. U. E. Második *Klein Géza*. M. U. E. Harmadik *Lindner Ernő*. M. F. K.

III. *Főiskolai hallgatók 100 yardos versenye.* Első *Hochstein Rezső*. M. F. K. Második *Biegelbauer Árpád*. B. E. A. K. Harmadik *Lindner Ernő*. M. F. K.

IV. *Nyertelenek versenye. 110 mtr.* Első *Lill Erik*. M. F. K. Második *Zsoldos Imre*. M. U. F. Harmadik *Guttman József*. M. U. Z.

V. *Terveiény verseny. 200 mtr.* Első *Halmay Zoltán*. M. U. E. Második *Onody József*. M. U. E. Harmadik *Kugler Sándor*. O. T. E.

VI. *Főiskolai hallgatók 500 méteres versenye.* Első *Lindner Ernő*. M. F. K. Második *Hochstein Rezső*. M. F. K. Harmadik *Pal Lajos*. M.-Óvári A. A. K.

*. **A földmívelési minisztérium** 30.000 koronás díjára, mely szombaton, október 7-én dől el, a Sportélet jelentése szerint, a mai nevezési zárlaton összesen tíz lovat neveztek. Ezek: *Szolgabíró, Bátor, Vivó, Áruló, Geranium, Jeu de barre, Áldomás, Pavolin, Nickerl, Zászlós.*

** Marosvásárhelyi löversenyek. A tegnap kezdődött löverseny meeting mai második napja, távirati jelentésünk szerint a következő eredményre végződött:

I. *Választmányi díj* 900 korona. Távolság 1200 méter. Első b. *Szentkereszthy P. Peléja* (lov. Horthy Jenő). Totalizátor: 4:20.

II. *Pytales akadályverseny.* Díj 1300 korona. Távolság 5600 méter. Első *Szabó B. főhadnagy Kigyója* (lov. tulajdonos). Totalizátor: 5:12.

III. *Félvér gátverseny.* Díj 1400 korona. Távolság 2400 méter. Első b. *Szentkereszthy P. Tubarózsája* (lov. Horthy Jenő). Totalizátor: 5:9.

IV. *Tiszti vadászverseny.* Tiszteletdíj 4000 korona. Első *Makay Gy. főhadnagy Jágója* (lov. tulajdonos) Totalizátor: 5:10.

V. *Vígásverseny.* Díj 800 korona. Távolság 2000 méter. Elsők holtversenyben *Tholnay R. Eliz leánya* (lov. gróf Horváth) és *Merkal százados D. B.-je* (lov. Szilley.) Totalizátor: 5:27 (Eliz leánya). 5:5. (D. B.)

VI. *Kettősfogatok ügétversenye.* Díj 700 korona. Távolság 10000 méter. Első báró *Bánffy Albert* fogata: *Csalfa—Cica*. A 10 kilométert 26 perc alatt tette meg.

*. **A Prince of Wales** handikapról, amely holnapután kedden dől el a budapesti pályán, 18 lovat töröltek s így még 17 ló maradt állva. A töröltek közt van *Busserl, Chryseis, Gagerl, Jablonica, Mirko, Or Dur, Rio Tinto, Szeszély, Szabász, Timár*. A versenyben még a következők vehetnek részt:

Tip Top 65,	Orchef 49,
L'Ashe 56 1/2,	Plikus 47,
Annuska 55 1/2,	Gagarin 46 1/2,
Moring 54 1/2,	Feodora 46 1/2,
Mindegy 54 1/2,	Canterbury 45 1/2,
Diadal 53 1/2,	Fanny 43,
Néni 52,	Maria Pia 43,
Häng di an 49 1/2,	Isolde 42,
	Ladro 39.

*. **St. Leger.** A sportsmanek érdeklődésének központja ez idő szerint a *Leger*, mely szombaton dől el s emeli érdekességben tetőpontjára az őszi meetinget. Ma volt a 60.000 koronás verseny bánatjelentési határideje s ezuttal nem kevesebb mint 18 lovat töröltek. Most már csak a következő lovak jogosultak a részvételre: *Napfény, Weddinge, Tristan II., Per Butters, Cromvell, Bonvivant, Timár, Pharao, Andor, Galifard, Leader, Chryseis*. A favorit *Galifard* 1 1/4-szeres pénzzel, *Cromvell* 3, *Bonvivant* 5-szörösen áll.

Őszi löversenyek.

(Első nap.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 24.

Inländernek, annak a barátságos feketének, mely a múlt héten megnyerte a Jubileum-díjat, nem kedvezett ma a szerencse. Elállott az eső, víz csak kevés volt a pályán és így bátran engedhették ki az eladóversenyben, veszélye nélkül annak, hogy a versenyt megnyervén, valahogyan más gazdát talál kapni. *Inländer* úgy látszik igazán csak mély vízben tud szaladni, mert amikor ma *Gonosz* melléje jött, ő megzsut, lábai minden speed nélkül valóknak bizonyultak a finishben. Ez lett volna a mai nap legérdekesebb eseménye, amint hogy csakugyan esemény, hogy ha a bécsi Jubileum-díj nyerője egy héttel később eladóversenyben kap ki. *Inländer* azonban nem méltó rá, hogy az J neve nagy tufeseményen legyen kapcsolatos s így a turfrónika mai szenzációjává kétségkívül az őszi kísérleti versenyt avatja a jövő plunger-generáció okulására.

A kísérleti versenyben, amely arról híres, hogy két és háromvesek szoktak benne kísérletezni, most csupa kétvétesek jelentek meg a startnál; rop-pant nagy kétvétes kapacitások, mint *Bohó, Polónius*, a *Baden-Badent* megjárta *Attila* stb. *Bohó*, az *Andrássy* grófok fürge kis crackje volt eleintén a favorit, aztán *Attilával* rohanták meg a bookmakereket, úgy hogy a végén még *Attila* állt rövidebben a bookmakereknél és mélyebben a fogadók szívében. *Bohó* és *Attila* megérdemelték e pártfogást, mert együtt viaskodtak a finishben, a többieket messze maguk mögött hagyva. *Attilát* ugyan a távoszlopnál egy jól sikerült ugrással *Miss Jeannie* oldalra lökte, úgy hogy két hosszal visszaesett, de a piros oszlop után megint előre hozta *Hyams*, aki ma *Parkot* helyettesítette gróf *Festetic*h *Tassiló* szolgáltatában s töle meg nem szokott bravúrral verte nyak-hosszal *Bohót*. *Attila*, tekintve akcidensét, amely érte, 2-3 kilóval mondható jobbnak *Bohónál* s így ma *Pildussal* határozottan a legjobb kétvétesnek tekinthető. A németek nagyszerű lovak lehetnek, ha vele *Baden-Badent*ben el tudtak banni.

Máskülönbben nem volt a mai megnyitó napnak valami nagy eseménye. Ember nem sok volt kint a nagy tribünön, az olcsóbb helyek azonban jól tele voltak: a lovak az első futásokban meglepő kis

részvételt tanusítottak, a favoritok nagyrészt győztek, csak a két kétéves versenyben nyert outsider: ennyi minden, ami történt. *Bence* győzelme az utolsó futásban volt mégis a legkiemelkedőbb mozzanat, mint a Tatrában szép versenyt nyert crack, dacára annak, hogy ma csak holtversenyben lett első. Fragilevel, helyre nem kevesebb, mint 28-szorosat fizetett, vagy 25 frta 686-ot! Ha még megemlíthük *Nickert* vereségét, melyet Vivótól az államdíjban szenvedett, kimerítettük a mai nap eseményeit. Az eredményeket itt adjuk:

I. **Gödölői-díj**, Díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. Báró Üchtritz Zsigmond **Chryseisje** (Sharpe) első, gróf Esterházy L. Mordányi (Bulford S.) második, lovag Lederer S. Timárja (Hesp Fr.) harmadik. Azután: Highest time, Gagerl, Bánatos, Leader és Vak Bottyán. Itélet: 1 1/2 hosszal könnyen első, 5 hosszal harmadik. Totalizátor: 5:9. Helyrefogadások: I. 25:33, II. 25:48, III. 25:44.

II. **Eladóverseny**, Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Első Péchy Andor **Gonosza** (Sharpe), második báró Harkányi A. Inländerje (Wilton), harmadik Szemere Miklós Grimaldija (Cleminson.) Itélet: négy hosszal könnyen első, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 5:8.

III. **Államdíj**, Díj 4000 korona. Távolság 1600 méter. Báró Harkányi J. **Vivója** (Wilton) első, báró Üchtritz Zs. **Nickertje** (Sharpe) második, gróf Forgách J. Kisasszonya (Cleminson) harmadik. Futott még: Veloce. Itélet: Két hosszal biztosan első, öt hosszal harmadik. Totalizátor 5:14. Helyrefogadások: I. 25:32, II. 25:31.

IV. **Ózsi Lisérleti verseny**, Díj 10.000 korona. Távolság 1100 méter. Gróf Festetics T. **Attilaja** (Hyams) első, gróf Andrassy T. **Bónója** (Gilchrist) második, báró Königswarter H. **Miss Jeannieja** (Bulford S.) harmadik. Azután Allerweil fidel, Kartal, Polonius és Tapromene. Itélet: Küzdelem után nyakhosszal első, egy és fél hosszal harmadik. Totalizátor: 5:16. Helyrefogadások: I. 25:35, II. 25:35, III. 25:46.

V. **Kétévesek eladóversenye**, Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Mr. Ducke **Sudája** (Gilchrist) első, Geist G. **Bolygója** (Sharpe) második, Péchy A. **Rózsija** (Poole) harmadik, azután Diva, Wundermadl Testőr, Don Quichotte, Solaro, Mármaros és Billiner. — Itélet: 2 1/2 hosszal biztosan nyerve, rövid fejhosszal harmadik. Totalizátor: 5:32. Helyrefogadások: I. 25:77 és II. 25:100.

VI. **Nursery Handicap**, Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Elsők holtversenyben Mr. Black **Fragileje** (Bulford S.) és gróf Pejacsevich A. **Benceje** (Poole), harmadik gróf Teley J. **Ormuzja** (Adams.) Futottak még: Gezant, Állandó, Pandur, Mezzitaria, Sweetheart, Avar II, Lady May, Batchard és Legalité. Itélet: Holtversenyben első, egy hosszal harmadik. Totalizátor: Fragilere 5:40, 25:160, Bencere 5:85, 25:648.

Nyilttér.

Egyévi önkéntesek

legelőgánsabbán és legelősebb egyenruhákkal felszereltnek

Tiller Mór és Társa

cégnél

Budapesten, Károlylaktanya.

oszlák császári és magyar királyi, görög királyi, szerb királyi, román királyi és perzsa császári udvari egyenruha-szállító, 6 cs. és kir. fensége József főherceg, 6 kir. fensége György görög trónörökös, 6 kir. fensége luxemburgi nagyherceg udvari egyenruha-szállító. **Sorozatkelesek** hivatozással e lapra, ingyen és bérmentve kapnak oly árjegyzéket, mely az egyévi önkéntesi jog elnyerésére vonatkozó **védőtörvények**kel, utasításokkal és **folymodvány-mintákat tartalmazza.**

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A polnai gyilkosság.** A kuttenbergi esküdtszék előtt tárgyalta polnai gyilkosság ügyében *Prága*-ból a következőket telegrafalják: *Hülsner* a vizsgálóbíró elé vezette magát és azt mondta, hogy *Hruza Agnest két ember gyilkolta meg és pedig a trebicsi (Morvaország) születésű Erbmann Józsuja és Wassermann Salamon, aki Windig-Jenikauba (Csehország, Humpolezt-kerület) való. Hülsner tagadja, hogy valami részbe volt a gyilkosságban és azt mondja, hogy a bottal kezében csak a tett színhelyén örködött. A kuttenbergi kerületi bíróság a Hülsner által vádolt két embert körözött.*

A körözvény szerint *Erbmann* 1852-ben Trebicsben született, középtermetű, kerek arcú és pisze orru; fogai rosszak, vörös körszakála van, kopasz, jobb lábára sántít és botra támaszkodva jár. Németül és csehül beszél, csavargó és koldulásból él. *Wassermann* 26 éves, középtermetű magasabb, fekete bajusza, sötét haja, nagy szemű, görbe orra van; járása nehézkes, tanult pék és szintén csavargó. Több híresztelés és kombináció, amely Hülsner vallomása nyomán támadt, még nem nvert megérősítést.

TÁVIRATOK.

Páris, szeptember 24. A *Figaro* azt írja, hogy Max Régis tegnap este Alicantebe induló hajóra szállt.

Madrid, szeptember 24. Az epizkopátus a régens-királynőhöz feliratot intézett. A királynő válaszában köszönetet mondott a trón iránt tanusított ragaszkodásáért.

Madrid, szeptember 24. Granada, Sevilla és Carthagena tartományokban nagy vihar volt, amelynek több emberélet esett áldozatul.

Anglia és Transvaal.

Péttervár, szeptember 24. A *Nation* *„Lutung-nak* a Transvaal-kérdésről írott cikkéhez a *„Novoje Vremja* a következő megjegyzéseket fűzi:

Arra nézve, hogy egy kontinentális nagyhatalom sem mutat hajlandóságot Angolországot feltartóztatni, a félhivatalos német lap csak Németországot illetőleg nyújthat garanciát. Abból, hogy Európa többi nagy politikai centrumában ez idő szerint nincs meg az a szándék, hogy az angol-transvaali konfliktusba beleavatkozzanak, *éppenséggel nem következik, hogy ilyen lesz a magatartás akkor is, ha Transvaal függetlenségének megsemmisítése egész Kelet-Afrikát a Jóréménység fokától Kairóig egyetlen nagy brit gyarmattá változtatja, amely északon a szuezi csatornánál végződik.*

London, szeptember 24. (Reuter.) Ma délután a *Trafalgar-Square*-ben nagy népgyűlés volt, amelynek tiltakoznia kellett volna a kormány Transvaallal szemben követett harcias politikája ellen, mert ez a politika azt a látszatot kelti a boerokban, mintha rájuk akarnak erőszakolni a háborút, hogy elvegyék országukat. A szónokok hat szószerkről beszéltek, de az ezekre menő néptömeg, amely a gyűlésre jött, brit zászlók lobogtatása mellett a *„nemzeti himnusz* és a *„Rule Britannit énekelté, úgy, hogy a szónokok nem lehetett megérteni. Az első szónokokat sípolással és kiabálással fogadták és almával hajigálták meg. A tömeg Chamberlaint éltette és Krügert lehurrogta. A gyűlés helyén sok rendőr volt jelen.*

A szerb összeesküvők pöre.

Belgrád, szeptember 24. Ma délután annak a törvényszéki épületnek a kapujára, amelyben a rögtönítelő bíróság ülészik, a következő hirdetést ragasztották ki:

Belgrád város és a belgrádi kerület rögtönítelő bírósága hírül adja, hogy a Milán királyi őfelsége elleni merénylet és a felségárulás miatti perben az ítélet holnap, hétfőn, szeptember 13-án (6-naptár) reggel 8 órakor fog kihirdettni. A rögtönítelő bíróság.

Hir szerint *Taussanovic* vádlótnál valami törserü eszközt találtak, amely hasonló ahhoz a törhöz, amelyet *Knezevic* állítólag *Gyorgyevics* csendőrszázadostól kapott. *Gyorgyevics*et a várba vitték és haditörvényszék elé fogják állítani.

Belgrád, szeptember 24. (Szerb forrásból.) *Gyorgyevics* csendőrszázadost, akit *Knezevic* azzal vádol, hogy rávette arra a vállomásra, hogy a merénylet felbujtás nélkül követte el, erőlyesen valatják. Most különben konstátálták, hogy a csendőrszázados nem tört, hanem szöveget adott át *Knezevic*snek. Az ítélethozatal ez az incidens nem akasztja meg.

Szociáldemokraták gyűlése.

Brünn, szeptember 24. Ma délelőtt nyílt meg a munkás otthonban az ausztriai szociáldemokrata párt nagygyűlése, amelyben mintegy kétszáz megbízott vett részt. A német szociáldemokraták *Frohme* birodalomgyűlési képviselő, az olasz szociáldemokraták *Cabrini* tanár és a magyarországi szociáldemokraták *Baron Ede* képviselte. Az elnökség tagjai *Y Poppot* (Bécs), *Nemcot* (Prága), *Englischt* (Lengyel), *Gerint* (Trieszt), *Hankieviczet* (rutén) és *Kristrant* (szlovén) választották meg. Azután áttért a gyűlés a napirendre és vita nélkül tudomásul vette a pártszervezetéről és a pénzkezeléséről szóló jelentést.

Brünn, szepteműer 24. A szociáldemokrata pártgyűlés délutáni ülésén a végrehajtó bizottságnak a neuzetiségi kérdéscről szóló jelentését, egyhangulag elfogadták. Azután dr. *Adler* tett jelentést a politikai helyzetéről és a párt taktikájáról. Az e fölött megindult vita folyamán dr. *Morgenstern* (Schönberg) és *Berner* képviselő azt hangoztatták, hogy erőlyesebb eljárást vártak a pártvezetőségtől. *Daszynski* képviselő a többség helyeslése mellett védelmére kelt a pártvezetőségi eljárásának. Az üdvözlő táviratok felolvasása után az ülést berekesztették.

Véres zavargások Spanyolországban.

El Ferrol, szeptember 24. Tegnap itt utcai zavargások voltak, amelyekben mintegy 3000 ember vett részt. A tüntetőket a Katholikus Klub házárt és a városházát kövekkel dobálták és betörték az ablakokat. A rendőrséget, amely a tüntetőkre lött, visszaszorították. *Tizenegy rendőr és néhány tüntető megsebesült. Végül lovas csendőrség szórta szét a tömeget. A városban nagy az izgatottság.*

El-Ferrol, szeptember 24. A prefektus átadta a hatalmat a katonai katóságának.

A venezuelai forradalom.

Caracas, szeptember 24. (Reuter.) A *Proserpine* cirkálóhajó az angol érdekek védelmére La Guayra elé érkezett. A politikai helyzet változatlan. A kormánypártnak egy nagy része hajlik a békére és azon van, hogy a döntő ütközet előtt békés meg egyezésre jusson a felkelőkkel.

A pestis.

Kairó, szeptember 24. (Reuter.) Alexandriában újra fellépett a pestis. Tegnap két ember betegedett meg, egyikük már meg is halt.

Napirend.

Naptár. Hétfő, szeptember 25. — Római katolikus: Kleofás. — Protestáns: Kleofás. — Görög-orosz: (szeptember 13.) av. — Zsidó: Tisri 21. — A nap két reggel 5 óra 36 perccel. — Nyugszik délután 5 óra 34 perccel. — A hold két este 9 óra 7 perccel. — Nyugszik délután 12 óra 1 perccel.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A fővárosi magánépítési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városházán.

A fővárosi egyetel ülése este 6 órakor a régi város-háza tanástermben. A *Röck Szilárd-féle jutalmak kiosztása* a régi városházán.

A *Kozma-szoborbizottság* ülése a Múcsarnokban délután 5 órakor.

Wagner-kiállítás a Nemzeti Szalon termeiben (Ferenciek-tere 9. sz.) nyitva reggel 9 óráttól este 9 óráig. Belépő-díj 20 krajcár.

Nemzeti múzeum: Temészetráji tára, nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi tára 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti Múzeum zárva. *Technológiai Iparmúzeum* nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Scabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Statistikai hivatal könyvtára nyitva 10 óráttól 1-ig. *Közelekedési Múzeum* a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig és délután fél 7 óráttól fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva. *Múzeumi könyvtár* nyitva délelőtt 9—1-ig. *Akadémiai könyvtár* nyitva délután 3—8-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. kereskedelemtörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár. Kerepesi-út 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-út 20. szám alatt, délelőtt 9 óráttól 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünneppokon délelőtt 9 óráttól 12-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. **Somossy Mulató.** Nagyzsög-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Os-Budavára. Új szeptemberi variété műsor. **Circus Henry.** Naponta változatos műsor.

Europa kávéház. Ferenc-József-tér, Farkas Pista és fia zenekara.

Budapest kávéház, Andrassy-ut, Rácz Laci híres zenekara.

Miakits M. bor és sörcsarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-út 19. naponként zeneestély. Saját termésű borok.

Walter kávéház. Sárbogárdi Farkas Sándor hangversenye.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelűtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.

Müncheni valódi Pschorr malátásör mindenütt kapható.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schrammel hangversenye.

Wekerle kávéház. Kerepesi-út. Veres Sándor dal-társulatának hangversenye.

Orient kávéház. Kerepesi-út. Csóka József zenekarának hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Margithid-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenye.

Kerekpáriskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révay-utca 18. szám alatt. (Dénes és Társa tulajdonosok.)

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerékpárterem.*

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

T. J. Budapest. Menjen sürgősen audienciára a közoktatásügyi miniszterhez, ott esetleg megkapja a kivételes engedélyt, hogy az utolsó terminusig vizsgálhassék. Minden attól függ, hogyan tudja megokolni a sürgősséget.

Dr. K. Orosháza. 1. Azt a cikket Molnár Ferenc kollégának írta. 2. Fesztay Árpádné fogadott leánya Jókai Mórnak, Hegedüs Sándorné pedig az unokahuga.

V. K. Az italmérést a szatocsüzetekben nem fogják megszüntetni, csak korlátozni. A törvényre vonatkozó intézkedést megtudhatja az Adóügyi Szaklap szerkesztőségénél (VI. kerület, Andrassy-ut 6.), ahol azt csekély díjért nyomtatva kaphatja meg.

Sz. M.-né, Győr. Meltóztassék megírni, mely számok hiányoznak a regényből. Ha van még belőlük példányunk, szívesen megküldjük.

K. G. Dombóvár. Az egyetlen tanács, amit adhatunk, hogy időjén fel Budapestre, jelentkezzék audienciára a földmívelésügyi miniszternél s okmányainak bemutatása alapján személyesen kérje tőle az engedélyt, hogy találmányát érvényesíthesse. E nélkül hiábavaló volna minden egyéb lépése.

Egy olvasó. Szíves figyelemfelkeltését köszönjük. Tudunk róla. — Sch. J. Ó-Bese. Hiába felelbezz meg a pénzügyigazgatóság végzését, a minisztérium hasonló kérdésekben mindig abban az értelemben döntött, mint az ön ügyében a pénzügyigazgatóság.

Kivánsági. Klakott csak estély-öltözethez szokás viselni, utóan nem. — G. M. Pincshely. Tanári oklevele alapján a póttartalékba való helyezését kérheti. — 5679. sz. előfzető. 1. Első sorozatása előtt kellett volna egyévi önkéntesi jogait érvényesíteni. Most már, hogy orvosilag megvizsgálták, nem lehet többé önkéntes. 2. A kegyelmes cím megilleti a minisztereket, a valóságos belső titkos tanácsosokat, a kir. biztosokat, az altábornagytól felfelé való katonai rangokat, a közös és a kir. állami főszámvezők elnökeit. — Négy kilencet. A felvilágosított közműveltség; tudomásul vettük. — S. B. Német-Palánka. Meltóztassék ebben az ügyben az Erzsébet leányvárbához (VII., Rottenbiller-utca), a Ranolder-intézethez (IX., Gyep-utca), vagy a Mártha-egyesülethez (IV. kerület, Ferenciek bazára) fordulni, ott a szükséges felvilágosításokat megadják. — T. L. Pápa. Gróf Esterházy Mórtól tessék megkérdezni. Esetleg Fenyvessy Ferenc vesprérmegyei főispán is megmondhatja. — Cernuschi. 1. Cernuschi nem azonos Lazarovich Mihályval, a Ternóczy-pőr egykori szereplőjével. 2. Franciaországba címzett egyszerű levélre 10 kraj postabélyeg ragasztandó. — Öreg honvéd. Nézeteit mi is teljes mértékben osztjuk, de a megtörtént dolgokon már változtatni nem lehet. — Fialat asszony. Akármelyik budapesti fodrásznál megrendelheti, árat ott mondják meg. A megrendelést személyesen kell megtenni, hogy mindjárt mértéket vehessenek. — E. J. Budapest. 1. Érettségi vagy ezzel egyenrangú bizonyítvány nélkül nem halgathatja a vasuti tanfolyamot. 2. A belépési bizonyítványt illetőségi helyén a közigazgatási tisztviselőtől kapja. — Ifjabb B. K. Torda. 1. Sorsjegyre nézve néhány nap múlva kap üzenetet. 2. Költeményeit átadtuk megírásukat végzett Molnár Ferenc kollégánknak. — 97.041. sz. előfzető. Verse. Ha a kereskedelmi akadémia és a gimnázium különböző tanterveiből letesz a hiányzó vizsgákat, a vallás- és közoktatási miniszter engedélyével állíthat a VIII. osztályba s mint rendszeres tanuló folytathatja tanulmányait. A tantárgyak, amelyekből pótvizsgát kell tennie, ezek: latin, görög vagy görög-pótló tantárgyak, történelem, magyar irodalom. Mig az érettségi vizsgát le nem teszi, kár volna rendkívüli hallgatónak beiratkozni az egyetemre, mert ezt az időt amugy sem számítják be. — K. K. Zalaegerszeg. Minden zeneműkereskedésben megkaphatja. — Intelligens 20. Nagyobb

társaságban az érkező egyszerűen meghajtja magát s azzal közönséi a jelenlévőket. Az a fiatal ember tehát nem vétett az illendőség ellen. Nem volt helytelen a leánytól sem, hogy távozáskor kezét nyújtott neki. — H. E. Szob. A nedves talaj termi meg azokat a gombákat. Tessék megszüntetni az okot, például cementezéssel, akkor nem lesz gomba sem. — Komárom, 1899. 1. A szabadalmat egyedül a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal (VII. ker., Erzsébet-körút 19. szám.) adhatja. A szabadalomért a feltaláló évenként bizonyos meghatározott szabadalmi díjat tartozik fizetni. Egyéb kötelezettségeit megtalálja a szabadalmi törvényben, amelyet 60 kr-ért megrendelhet a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. 2. Ugy a postai és táviradi, valamint a vasuti tisztviselőknek már elkészült. Egyébként kérésre meg a felvételért való felmódot, talán még helvet szorítanak önnek. A tanfolyam igazgatósága VIII. Luther-utca 3. sz. a. van. — Budapesti Napló olvasója Meltóztassék az illető minisztériumban tudakozódni, mi azt az urat nem ismerjük. — O. L. Szolnok. 1. A kérdések kijelentés illetlen is volt, sértő is volt, a hölgyek tehát teljes joggal nehezteltek meg miattuk. 2. Reichenhaller Károly: Szeszgyártás (1 frt 60 kr). Kosutány és Lázár: A gazdasági szeszgyártás kézikönyve (3 frt 60 kr). A postaköltség hozzáadásával megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. Muszaj. 1. A miniszterelnök fizetése 20.000 forint és 12.000 forint személyi pótlék; a miniszterek fizetése pedig 12.000 forint és 2.000 forint lakpénz. 2. Petőfi a szeb eredetű Petrovics-családból származott. 3. Sorsjegyre a napokban kap üzenetet. — Aradi előfzető. Labori is, Demange is keresztények. — Sz. B. Szabadka. A minisztérium eziránt még nem intézkedett. Tervezik ugyan, hogy a községjegyzői vizsgákhoz középiskolai érettségi követeljenek, mindez ideig azonban erre nézve semmiféle rendelkezés nem történt. — 100.418. szám. A Die Mode című divatlap Bécsben jelenik meg, havonként kétszer. Előfizetési ára egy évre 2 forint, Elég ez a címzés: Redaction Die Mode, Wien. — Régi előfzető. Kérésével meltóztassék a Magyar Tenger- és Folyamhajózási Részvénytársaság központi irodájához (Budapest, IV. Mária Valéria-utca) fordulni. Ott mindenesetre adnak utbaigazítást. — 99.083. sz. előfzető. Dr. L. Gy. lakása: VIII. Mária-utca 20. — K. Zs. 1. Izen, kaphat. Fogalmazónak 800-900-1000, segédtitkárnak 1100-1200-1300, titkárnak 1400-1600-1800 frt fizetése van és megfelelő lakpénz. Át is helyezhető, ha ezt kéri vagy a szolgálati érdekek úgy kívánják. 2. A szemészeti klinikához tessék fordulni, ott megmondhatják. 3. Dr. G. E. lakása VIII., József-utca 15. — Rendös olvasó. A Gabelsberger-Markovich-féle gyorsírászi tankönyv. — Marguerite. Kéthetenként tehet látogatásokat s ha szívesen látják, hetenként is. — B. J. Cegléd. H. J. sokasam volt a néppártiak tagja. Ez idő szerint a szabadelvűpárt hibe s az országos szabadelvűpártok tagja. — W. D. Gálosfa. Ha okmányokkal tudja beigazolni, hogy tényleg honvéd volt 1848-49-ben, a honvéd-egyesület igenis ad némi segélyt. — Dr. M. M. Selmechánya. Akármelyik vaskereskedésben megmondják. Megpróbálhatja tisztítani terpentinnel is. — L. F. Győr. Nem önnek való állás. Feladata az egészségügyi intézkedések végrehajtása. A folyamodványok a polgármesteri hivatalhoz (Régi városához) intézendők. Az egészségőröket a polgármester javaslatára, a székesfővárosi tanács nevezi ki. — D. M. Kis-Kupény. H. J. lakása: Kerepesi-ut 91/a. — L. Gy. Budapest. A gimnáziumi érettségire akármelyik tanár elő-

készíti. A kérdéses tanfolyam VI. Andrassy-ut 51. szám alatt van, de még nem bir nyilvánossági joggal. — Kisjenő. Ha nem volna katolikus vallásu, nem lehetne Kőbánya plébánosa. Sorsjegyre tekintetében a napokban kap üzenetet. — E. S. Olyan közoktatásügyi miniszteri rendeletről nem tudunk. Különben forduljon a minisztériumhoz, mi is csak ott tudakozódhatnánk.

Sorsjegyek.

W. J. Erdő-Horvát. Az 5546-77, 5546-78. és 5546-79. sz. sorsjegyek 6-6 frtot, az 5667-38, 5667-39. és 5667-40. sz. sorsjegyek 6.50-6.50 frtot nyertek.

S. L. Pókafa. Magyar vörös kereszt sorsjegye (7145-64) 6 frtot nyert, a Bazilika-sorsjegyet nem húzták ki.

U. K. Sávár. Bazilika-sorsjegyei közül a 3037-014. számú 6 frtot nyert, a többi semmit.

J. S. D. Staniszlai sorsjegyet már 1892. február 15-dikén kihúzták 12 frttal, a többi nem nyert.

S. G. Csallóköz-Somorja. Osztálysorsjáték húzásnapjai: Szeptember 18, 19, 21, 22, 25, 26, 28, 29, 30. Október 3, 5, 6, 9 és 11-ike.

M. Gy. Kőbánya. Bazilika sorsjegye (4306-075) 6 forintot nyert; a többit nem húzták ki.

W. M. Kodor. Eugen herceg és XIX. Staatslotterie című sorsjegyei már értéküket veszítették. Magyar vöröskereszt sorsjegye (7388-45) 6 forintot nyert; a többi semmit.

S. K. Tass. Bazilika-sorsjegyei nem nyertek. A szegedi gazdasági kiállítás sorsjegyeinek húzásáról megkírdtük a hazusi lajstromot.

T. — L. F. Nagy-Koszmály. — H. J. Valkó. — W. M. Mernye. — W. L. L. Budapest. — O. J. Sasvár. — K. T. A szegedi mezőgazdasági kiállítás sorsjátékának hazusi lajstromát megkírdtük.

Eke. Apostag. — 97.724. sz. előfzető. Ujvidék. — K. B. Nagyvárad. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület sorsjegyeinek húzását, miniszteri engedéllyel 1900. január haváig elhalasztották.

B. M. Pápa. — J. J. Déva. — B. R. Delta. — H. P. Baja. — Dr. K. M. Orosháza. — Kis-Várda. — B. A. Besztercebánya. — W. J. előfzető. — Z. G. Kaposvár. — G. S. Véghecs-Szalatta. — Szabadkai. — Cs. B. Kassa. — F. R. Szvinica. — R. B. Nasvad. — E. M. Maros-Ludas. — R-g. Aba-Zala. — E. M. Felső-Szűcs. — R. L. Sárosd. — Régi előfzető. Eger.

Dr. M. A. Zala-Szent-Grót. — 93.071. sz. előfzető, Zala-Kehida. — P. J. Budapest. — V. E. Ruttkai. — B. J. Budapest. — L. H. Lepsény. — K. V. Esztergom. — 101.055. sz. előfzető, Székelyhid. — H. A. — H. S. Temesvár. — H. A. Bécs. — Homo. — Ó-budai előfzető. — Vasut. Beszterce. — 94.234. sz. előfzető, Kalocsa. — R. S. Pusztá-Galambos. — Ifj. B. X. Torda.

B. M. Tisza-Luc. — K. Nagy-Bittse. — Ö. E. M. Nagy-Bánya. — F. B. né Gólyaszállás. — K. L. Pthány. — T. J. Budaörs. — J. K. Sikiós. — J. J. Bia-Torvagy. — Nagykereskedő. Eperjes. — W. S. Békés. — S. B. Szent-Grót. — S. J. Vág-Szered. — P. Ö. Delta. — Bodókö-Váralja. — B. A. Maramaros-Sziget. — Z. J. Ujpest. — S. Gy. Bihar-Dobrest. — P. A. Várpalota.

— Gazda. — G. M. Csabrendek. — E. P. Vörtes-Boglár. — F. A. Kassa. — Szerencse. — L. Rozsó. — Dr. E. F. Győr. — W. F. Kassa. — Dr. K. C. Alibudvár. Sorsjegyeik nem nyertek.

Köhögésnél, rekedséknél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle pemete-fücskorkát. Ménesi esemege szőlő nemesfajú rózsá, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai esemegefajok 5 kigrmos postakosarankint bérmetve bármely állomáshoz — 2 frt 30 kr-ért kapható — utánvét mellett Ring Zsigmondnál Aradon. Legjobb torta a Megay Bohéme tortája kapható minden előkelő esemege-üzletben, ára 1 frt 25 kr.

Butor-occasio. Fizetéképtelennek vált butorkereskedők és butorkészítőkkel szembe 20 szoba butor becsáron alul, készpénzfizetés ellenében szabad kézből eladó, mely legmodernebb kivitelű háló-, ebédlő-, szalon- és uszibóba-berendezésekből áll. Különféle tükrök, olajfestmények és számos más becses tárgyak. Budapest, Kerepesi-ut 64. I. em.

Lakásdiszek, minden tárgyon látható feltűnő olesó árban, Hegedüs Zsigmondnál, Andrassy-ut 56. Olajfestmények, acélmetsetek, aquarellek, szentképek, paravánok, képfalványok, álló lámpák seiyemernyővel, oszlopok, florentini és veleneci tükrök, órák, pálmáedények, szobrok, író-, dolgozó-, dohányzó-, szervir-, szalon- és kártyázóasztalok, álló és fali etagerek, író-készletek, bronz-, porcellán- és majolika-nippek stb. Dus választék lakodalmi ajándékokban.

JELENTÉS! ROTHAUER M. IGNÁC és FIA Budapest, VI. ker., Király-utca 6. szám. rendkívüli kedvező alkalom alkalmi és nászajándékokra a raktár túlhalmozása miatt az összes áruk, melyek háztartási célokra, szolgálnak, valamint a raktáron levő összes alpacca- és china-ézüst tárgyak, a díszmű, bronz, pipere, s játékaruk legjobban a legnagyobb választékban, mérsékelt, rendkívüli legelőször gyári áron adnának el. China-ézüst tárgyak tisztítása, valamint a szakmában védő tárgyak mindennemű javítása a legelőszörban s pontosan eszközöltetik.

Verseny tárgyalási hirdetmény. Az aldunai m. kir. hajózási hatóság hajózási szolgálati ágánál alkalmazott végrehajtó közegek és a hajósszemélyzet részére a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ö Nagymeltóságának folyó évi szeptember hó 4-én 49118. sz. a. kelt magas rendeletével kiadott „Egyenruházati szabályzat” szerint megállapított egyenruházati cikkeik szállítására ezennel nyilvános zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik. — A folyó évben 45-50 személy részére szabályszerinti teljes egyenruházat lesz szállítandó s a szerződés 5 évi időtartamra lesz megkötve. A kik ezen egyenruházati cikkeik szállítását elnyerni óhajtják, felhivatnak, hogy 50 kr. bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat folyó évi szeptember hó 30-ának délelőtti 10 óráig az aldunai m. kir. hajózási hatóság általános igazgatási osztályában Orsován nyújtsák be. Az ajánlati és a szerződés minta és az egyenruházati szabályzat, valamint egyéb feltételek nevezett hatóságnál a hivatalos órák idejében betekintheők. Orsován, 1899. évi szeptember hó 13-án. Aldunai m. kir. hajózási hatóság.

Katona puskművesek által kipróbált. REVOLVEREKET és FEGYVEREKET aJánlanak. Lefauchoux 7-10, 9-10, 12-10. Angol bűnöző 7-10, 9-10, 12-10. Revolver bűnözők 1-10, 1-10, 2-10. Vidéki szállítás naponta utánvét mellett. Képes árjegyzék két revolver és fegyverek, löszerek és vadász felszerelésekről kiválasztásra ingyen és bérmentve küldünk. Tiller Mór és Társa cépez, és kir. udvari egyenruha szállítók. Budapest, Károly-laktanya.

Első budapesti Kávémagazin szétküldési osztálya kávé. Elvámolva és bérmentve. Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésével. 4 1/2 kg. Kuba, Mocca, Jáva. Gyöngy 6.50. 1/4 kg. Császár kev. tea 1.50. 1/4 kg. Karaván tea 1.40. 1/4 kg. Törmelék tea .90. 1 kg. Takarékné — .80. Pénzeken és szobáiban a maradó és kirostált kávék eladásápról köve 1/2 kgr. — .60. Belák István BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 4.

Közép-osztály, Magy. kir. államv. igazg. 129886/35291. C. V. szám. Hirdetmény. Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocskabin és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehéreneműk, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnal készpénzfizetés mellett el fognak adatni. Miskolc állomáson f. évi szeptember 11-én d. e. 9 órakor. Kolozsvár állomáson f. évi szeptember 15-én d. e. 9 órakor. Budapest ny. p. u. állomáson f. évi szeptember 29-én d. u. 3 órakor. Budapest, 1899. évi szept. havában. Az igazgatóság. Beniczky né Rajza Lenke válogatott regényei. Beniczky né. Saját kezébe — .50. Beniczky né. Ó. az. Regény — 1.—. Beniczky né. A hegy-szék tündére — 1.—. Beniczky né. Rang és pénz — 1.—. Beniczky né. A vér — .50. Beniczky né. Közvetlen — 1.—. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körút 18.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
Másodvirágzás.

Utána:
Házi béke.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták Bisson S. és Leclercq A. Fordította Kürthy Emil.
Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Radványi	Diomed	Raskó
Iris	F. Hegyi	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Kovács	Lollius	Várnai
Aspasia	Z. Bárdi	Curius	Ternyei
Archias	Kenedich	Melanopis	Izsóné

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
A hálókocsi ellenőre.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Alexandre Bisson. Fordította Zempléni P. Gyula.

Személyek:

Godefroid Gy.	Hegedűs	Charbonneau	Rónaszéki
Lucienne	Lánczy L.	Charbonneau	Makróciné
Montpépin	Gyöngyi	Rosine	Varsányi
Montpépinné	Nikó	Angéle	Berzetei
Godefroid A.	Góth	Julia	Boross
Medard	Balassa	Françoise	Bálint R.
Labordave	Szerémy		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
Miss Mary Halton mint vendég.

A gésák

vagy: Egy japán teaház története. Énekes játék 3 felvonásban. Irtá Owen Hall. Fordította Fáji J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzte Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Beóthy	Bolton	Garai
Bronville	Palásthy	Yun-Csi	Sziklai
Cunningham	Odry	Imári mári	Boross
Grimston	Kardos	Mimóza, gésa	M. Halton
Downey	Simon	Molly s-amore	Ledofsky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
IVRÁGSÁTA.

Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
Gézi Ida kisasszony vendégfőléptével:

Nebánsvirág.

Operett 3 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
Sulamit, Jeruzsálem leánya.

Keleti opera 4 felvonásban, 7 képbén. Irtá: Goldfa den Dávid. Zenéjét szerzte: Dávidsohn Emánuel

Személyek:

Monaoch,	Radó S.	Abigail	Kápolnai
Sulamit	Kövessy	Zigitang	Tukoray
Absolon	Erczkövy	Ezriel	Tarján

Kezdeté 7 1/2 óraker.

DALOS SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi szeptember hó 25-én.
Eszter.

Személyek:

Bibliai melódráma 3 képbén. Irtá Zöldi Márton, a zenésített bibliai dalokat írta Mérei Andor, a zenét szerzte és összeállította Singer Nándor.
Kezdeté 6 és fél óraker.

Ős-Budavára.

Ma hétfőn, szeptember hó 25-én

Elite estély.

Mirza Golem perzsa akrobata-csoport 2 4/5 tevével.
Camille Ober francia transformációs ének- és táncosnő.

Garcia tréfás árnyképek.
Teres láncakrobaták.
The Roberts angol knock abotus komikus bicikli jelenéssel.
A teljes hónapzenekar hangversenye 2 ingyen szinlelőadás.
Belépődíj este 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr.
Méréskeilt áru belépőjegyek a dohánytözsdekben kaphatók.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, bérlo.

Pénztárnnyitás 7. — Kezdeté 8 óraker.
Csak még néhány napig fellépte az amerikai ének és táncosnőnek
La belle Miss Deyo
az új szenzációs táncában, ugymint szenzációs jelenetében,
„Lepkeébredés.”

A világhírű

Tom Belling

a „Dummer August” mint varázsparodista.

Mr. Fred Hermann

Az ered. Barrison nővérek, Olly-Joly, továbbá Bruder Martin énekes bohózat, Costa Károlytól, Teloni Paula k. a. és Sachs Oszkár ura bécsi Raimund színház tagjai mint vendégek, ugymint a nagy szeptemberi műsor. A mulató villanyos világítása Wüste és Rupprecht cég által épült saját gépei által eszközöltetik. Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nyag dohánytözsdejében Károly-kört 26.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. sz.

Die Champagnernymphe.

Leitner H.-tól.

9 óraker. Ezt megelőzi: 9 óraker.

Csendélet az államfogházban.

Eredeti énekes bohózat.

Kézimunkák

hímző anyagok és hímzőszövetek rendkívüli nagy választékban szabott gyári áron kaphatók

Bérczi D. Sándor női kézimunka nagyiparosnái, Budapest, Király-utca 4.

Képes árjegyzékemet 1725 eredeti kézimunka-részlet kívánatra bérmentve küldöm. Gyári raktár legjobbnak olismert „VICTORIA” kézi hímzőgépekből. Darabja 4 forint. Viszont-eladók engedmenyt kapnak.

Hozzávaló hímzőkeret és hímzőanyagok nagy választékban.

Hozzávaló hímzőkeret és hímzőanyagok nagy választékban.

Egyévi önkéntesek

elegáns és olcsón felszereltetnek.

Spitz Bernát

elsőrangú egyenruházati intézetében, a legmagasabb cs. és kir. udvar szerződött egyenruhákészítője és szerb kir. udvari szállító

BUDAPEST,

V., Fürdő-utca 7. szám.

KRÓNIKUS

Viszketeg, mindenféle somör, ótvár, bőrhámás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánlatik az Erényi-féle „Lohtiol-Salicil,” mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyítja. Használati utasítással ára 3 korona.

„MAKACS”

Csusz, köszvény, derékfájás, hasogatók, szakgatók, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készítmény az Erényi-féle

„NERVIN”

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszer-tárából Szabadszállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Turók József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-kört 17.

Sneidig egyenruhákat készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

Iskolai hegedűk

Erős Sándor építész Budapest.

VI., Desseffy-utca 10.
ajánlja szabadalm. 5-8 cm. vastag

GYPS-CEMENT GVALASZFALAIT és földemeket

bármely feszítválságban, melyeket nagy fővárosi épületekben kiváló sikerrel alkalmazott. Ezek csekély súlyuk, bárhol alkalmazhatók és tűzmentesek. Elvállalhatnak akár külföld, akár egész építkezések tervezésével és felépítésével együtt. Költségtérítések készítésére és eddig készített munkák bemutatására ajánkozik

Major I. Gyula

zene- és énekekadémiája

VII., Akácfa-utca 63. és V., Váci-kört 42.

Negyedik évfolyam.

Beiratások mindkét helyen naponta.

bank- és váltó-üzlet részvénytársaság BUDAPEST.

Dorothy-utca 12.

300.000 korona nyerhető:

1 drb 300-os Magyar Jelzalog-igervényvel. Huzás október 25-én. főnyeremény 100.000 korona, 2 forint.
1 drb Tiszaszerjegy-igervényvel. Huzás okt. 1-én, főnyeremény 200.000 korona, 3 fnt 50 kr. — A kettő együtt csak 5 forint.

Ad 3006/1899. ügyszám.

Árlejtési hirdetmény.

A fenti ügyszám alatt felvett jegyzőkönyvben foglalt megkeresés folytán ezennel közbirre teszem, hogy a néhai Seffer pása hagyatékából még visszamaradt különféle műtárgyak, ugymint képek, butorok, bronzárak és bronz csillárok f. évi szeptember hó 25-én délután 2 óraker helyben, Sziv-utca 16. sz. alatt az I. emeleten önkéntes árverésben közbenjöttöm mellett a legtehetőbb ígérőnek egyenkint, készpénzfizetés mellett, azonnali átvitelre eladtnai fognak.

Budapest, 1899. szeptember 22-én.

Gászner Béla, kir. közjegyző.

Melyik nőnek ne volna legfőbb törekvése az, hogy tudjon sütni, főzni?

A jó étel elkészítése igazi művészet.

Erre a művészetre tanít meg a

Képes Budapesti Szakácskönyv

St. Hiláire Josefa, Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzi, Moez Gézané, ötv. Gyöngyössi S.-né nyomán szerkesztette

ZEMPLÉNYI SZABÓ ANTONIA.

Függelék:

A magyar gazdasszony kinstára.

Hatodik, négy színezett képpel, 53 fametszettel és számos kiváló magyar étellel bővített kiadás. Nagy negyed-rétű 583 lapon, a legdrágább kiállításban.

Ára fűzve csak 1 fnt 80 kr. Tartós fűzvéskötésben, szinnyomatu táblával 2 fnt. — Diszkrétésben 3 fnt.

E legjobb és legterjedelmesebb valódi magyar szakácskönyv közel 1500 ételt s egyéb receptet vagy tárgyat tartalmaz, ami által minden háziasszonyra igazi nélkülözhetlen kincsese válik!

Egyszerű és nagyuri konyha vezetésére egyaránt alkalmas.

Megrendelhető (a pénz előleges beküldése esetén bérmentve) a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában,

József-kört 18.

Képes árjegyzékét bérmentve és ingyen.